

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ JAVNOJ RASPRAVI

Nacrt zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini.

Vrijeme trajanja javne rasprave: 20 dana (13. septembar- 3. oktobar 2021. godine)

Način sprovođenja javne rasprave:

- Dostavljanje komentara, primjedbi, predloga i sugestija u pisanom ili elektronskom obliku

Ovlašćeni predstavnici Ministarstva finansija i socijalnog stranja (MFSS) i Uprave za statistiku (MONSTAT) koji su učestvovali u javnoj raspravi:

- Branko Krvavac, MFSS;
- Tanja Musterović, MFSS;
- Ana Vasiljević, MONSTAT;
- Snežana Remiković, MONSTAT;
- Branka Šušić-Radovanović, MONSTAT;
- Rena Lazovic, MONSTAT.

Podaci o broju i strukturi učesnika u javnoj raspravi:

U periodu javne rasprave pristigli su komentari, primjedbe, predlozi i sugestije u pisanom ili elektronskom obliku sa 9 različitih devet adresa i to:

- Olivera Komar;
- Kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori;
- Mr Vuk Čeđenović, izvršni direktor agencije DAMAR, Dragan Koprivica, izvršni direktor Centra za demokratsku tranziciju – CDT, Sanja Baltić, izvršna direktorica agencije StarsUP, Milena Bešić, direktorica Centra za demokratiju i ljudska prava – CEDEM, Mr Ivana Vujović, izvršna direktorica Juventasa, Doc. dr Zlatko Vujovic, predsjednik Upravnog odbora Centra za Monitoring i istraživanje – CeMI;
- Udruženje mladih sa hendikepom Crne Gore (UMHCG);
- Željko Savović – Prava Crna Gora;
- Nebojša Babović;
- Petar Zogović;

- Bošnjačko vijeće u Crnoj Gori;
- Komesarijat ujedinjenih nacija za izbjeglice (UNHCR).

Rezime dostavljenih komentara, primjedbi, predloga i sugestija sa navedenim razlozima njihovog prihvatanja odnosno neprihvatanja:

Član nacrt zakona	Predložene izmjene i dopune	Obrazloženje	Odgovor obrađivača
Olivera Komar			
Član 12:	Dodaje se stav 4 koji glasi: Ovlašćeni predstavnici međunarodnih organizacija i domaćih nevladinih organizacija, registrovanih za praćenje ostvarivanja političkih sloboda i prava, mogu pratiti tok popisa i rad organa za sprovođenje popisa, u skladu sa ovim zakonom.	S obzirom na aktuelnu političko-društvenu situaciju i visok nivo nepovjerenja u popisni proces, isti treba učiniti što transparentnijim. Jedan od načina na koji je to moguće postići je omogućiti posmatranje i nadgledanje popisnog procesa u svim fazama, od prikupljanja popisnih listića, preko njihove obrade i unosa, do rada popisnih komisija, analogno tome kako je to učinjeno kad je u pitanju izborni proces. Na ovaj način bi se međunarodne i domaće organizacije koje su registrovane za praćenje ostvarivanja političkih prava i sloboda mogle uključiti u monitoring popisnog procesa i o njemu izvještavati domaću i međunarodnu javnost. Monitoring popisa i učešće domaćih i stranih posmatrača već je praktikovano u raznim oblicima u drugim državama, uključujući države regiona.	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje:</u> Popis je statističko istraživanje, koje se sprovodi u skladu sa principom profesionalne nezavisnosti (čl.6 st.1 tač.1 Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike “Sl. list br.18/12, 47/19), što ukazuje da ne može biti analogije u postupku sprovođenja na način kako se sprovodi izborni proces, a koji se sprovodi u skladu sa izbornim zakonima. Članom 12 nacrtu zakona, definisano je ko priprema, organizuje i sprovodi popis u okviru svojih nadležnosti, čime je zakon jasan, sažet i precizan što je propisano i Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa “Sl. list br.2/10”. Takođe, shodno i čl. 62 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, ovaj organ poštuje i primjenjuje međunarodne standarde u svom radu.
Dodaje se novi član nakon člana 17, koji glasi:	Međunarodne organizacije i domaće nevladine organizacije zainteresovane za praćenje popisa	Registrovani posmatrači bi praćenjem rada organa za sprovođenje popisa doprinijeli njegovoj	

	<p>podnose prijavu Upravi za statistiku koja, u roku od 48 časova od prijema prijave, izdaje službena ovlašćenja ili rješenjem odbija izdavanje ovlašćenja.</p> <p>Prijava iz stava 1 ovog člana sadrži naziv organizacije, dokaz o upisu u registar, broj i sastav predstavnika posmatrača.</p> <p>Organi za sprovođenje popisa su dužni da stranom i domaćem posmatraču omoguće praćenje toka popisa i rada svih organa za sprovođenje popisa.</p>	transparentnosti i vraćanju povjerenja u proces.	
<p>Dodaje se novi stav na kraju člana 24:</p>	<p>Dodaje se novi stav na kraju člana: Lica iz stava 1 ovog člana moraju imati crnogorsko državljanstvo i ne smiju biti osuđivana.</p>	<p>Veoma je važno osigurati najviši nivo profesionalizma lica koja učestvuju u popisu prema sprovođenju istog. Kako bi se podstaklo povjerenje građana u proces popisivanja, važno je da lica angažovana kao popisivači ispunjavaju minimalne uslove koji se traže za rad u državnoj službi, analogno uslovima propisanim Zakonom o državnim službenicima i namještenicima.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“ Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju uslovi koje treba da ispunjavaju popisivači, instruktori i druga lica koja učestvuju u popisu će biti navedeni u javnom oglasu koji će biti objavljen u sredstvima javnog informisanja.</p>
Kancelarija UNICEF-a u Crnoj Gori, UN Eko zgrada, Stanka Dragojevića bb / Podgorica			
<p>Uvrstiti u okviru popisnog upitnika set pitanja vezanih za</p>	<p>Da li lice, i u kojoj mjeri, ima poteškoće u obavljanju svakodnevnih aktivnosti kod kuće / u školi / na poslu, zbog problema sa</p>	<p>UN Komitet za prava osoba sa invaliditetom (CRPD) u okviru Zaključnih zapažanja o inicijalnom izvještaju Crne Gore navodi: Komitet sa zabrinutošću napominje da država članica ne sasvim sistematično</p>	<p><u>Prihvata se - Obrazloženje</u></p> <p>U članu 9 st. 1 nacrtu zakona između ostalog je propisano: “...funkcionalna sposobnost lica za obavljanje svakodnevnih aktivnosti...”. Ovo je</p>

<p>osobe sa invaliditetom na osnovu metodologije i upitnika Vašingtonske grupe za statistiku osoba sa invaliditetom.</p>	<p>a) Vidom (uključujući i nošenje naočara) Ponudeni odgovori su isti za sva pitanja i glase: - Nema - Da, ima malo poteškoća - Da, ima mnogo poteškoća - Da, potpuno je onemogućeno - Ne žele da odgovore.</p> <p>b) Sluhom (uključujući i nošenje slušnog aparata)</p> <p>c) Hodom ili penjanjem uz stepenice</p> <p>d) Pamćenjem/koncentracijom</p> <p>e) Samostalnošću pri odijevanju/ishrani/održavanju lične higijene</p> <p>f) Komunikacijom (govor, posebno razumjevanje lica i okoline)?</p> <p>Za lica koja su navela da imaju poteškoće sa hodom ili penjanjem (mnogo poteškoća/potpuno onemogućeno), predviđeno je sljedeće: Da li lice koristi neko od navedenih sredstava (moguće je označiti više odgovora) - Elektromotorna kolica - Mehanička kolica - Štake - Hodalicu - Proteze i druga ortotička pomagala - Ništa od navedenog?</p>	<p>prikuplja podatke o osobama sa invaliditetom u svim sektorima i da je prikupljanje podataka “raspršeno” među raznim institucijama. Komitet preporučuje državi članici da uspostavi jedinstven i opšti sistem za prikupljanje, analizu i širenje podataka o stanju osoba sa invaliditetom, kategorisanih prema polu, starosti, etničkoj pripadnosti, vrsti oštećenja, socioekonomskom statusu, zaposlenosti, mjestu prebivališta, kao i o preprekama sa kojima se osobe sa invaliditetom suočavaju u društvu. Komitet takođe preporučuje da se država osloni na metodologiju, kao i na pitanja Vašingtonske grupe za statistiku osoba sa invaliditetom. Pitanja koja je formirala Vašingtonska grupa imaju za cilj da obezbijede međunarodnu uporedivost podataka o populacijama koje žive u raznolikim uslovima i tradicijama. Ograničenost broja i forme pitanja u nacionalnim popisnim formularima takođe je usloвила to da krajnja sadržina i domet pitanja budu ograničeni, naspram idealne situacije u kojoj bi se podaci prikupljali o svim aspektima invaliditeta i korelaciji između poteškoća i svih aspekata življenja i funkcionisanja. Oblasti funkcionisanja izabrane su prema kriterijumima jednostavnosti, sažetosti, univerzalnosti i</p>	<p>zakonska norma, koja se odnosi na osobe sa invaliditetom, koju dalje treba urediti metodološkim uputstvom, kao podzakonskim aktom, uz dodatne konsultacije sa nadležnim institucijama.</p>
---	---	--	---

		komparativnosti. Očekuje se da podaci sakupljeni ovakvim pitanjima rezultuju u sledećem: da predstavljaju većinu, ako ne sve osobe sa ograničenjima u osnovnim aktivnostima, da predstavljaju najčešća ograničenja u osnovnim aktivnostima i da obuhvate osobe sa sličnim problemima u većini zemalja.	
<p><i>Mr Vuk Čedenović, izvršni direktor agencije DAMAR</i> <i>Dragan Koprivica, izvršni direktor Centra za demokratsku tranziciju – CDT</i> <i>Sanja Baltić, izvršna direktorica agencije StarsUP</i> <i>Milena Bešić, direktorica Centra za demokratiju i ljudska prava – CEDEM</i> <i>Mr Ivana Vujović, izvršna direktorica Juventasa</i> <i>Doc. dr Zlatko Vujović, predsjednik Upravnog odbora Centra za Monitoring i istraživanje – CeMI</i></p>			
<p>ČLAN 9. Podaci o licima</p>	<p>Izostaviti pitanja o etničkoj pripadnosti, vjerosipovjesti i maternjem jeziku;</p>	<p>Pitanja o etničkoj pripadnosti, vjerosipovjesti i maternjem jeziku mogu u datoj društvenoj atmosferi uticati negativno na kvalitet ostalih podataka.</p> <p>Naš je predlog usmjeren i na osnaživanje principa građanske države koje proklamuje Ustav Crne Gore. Njime se ne određuju većinski i manjinski narodi niti se bilo koja važna ustavna obaveza ili politika države, izuzev zaštite identiteta manjina¹, veže za etničku pripadnost građanki/na. Usvajanje naše inicijative bi nužno otvorilo pitanje na koji način će biti ostvarivana dosadašnja prava naroda koje naše zakonodavstvo definiše kao manjinske. Ovo se prije svega odnosi</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Izostavljanje pitanja o etničkoj pripadnosti, vjeri i jeziku, dovelo bi do međusobne neusklađenosti i nepovezanosti sa drugim zakonima, u pravnom sistemu Crne Gore, što bi bilo suprotno sa Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa.</p>

¹ Ustav Crne Gore, član 79

		<p>na utvrđivanje procenta etničkih manjina potrebnih za primjenu Zakona o izboru odbornika i poslanika² i Zakona o manjinskim pravima i slobodama³. Utvrđivanje ovih podataka može biti obavljeno kroz sprovođenje prikladnih zvaničnih istraživanja, kako to predviđa EU legislativa. Širok je prostor za afirmaciju i očuvanje posebnosti naroda i popis nije jedini put za njihovo ostvarivanje.</p> <p>Ustav⁴ je dao preciznu odrednicu službenog i jezika u službenoj upotrebi. I opet, izuzev ostvarivanja manjinskih jezičkih prava, odnosno prava korišćenja jezika koji su u službenoj upotrebi, ova informacija nema značajniju praktičnu upotrebu u pravnom sistemu i vođenju politika države. Ovdje valja napomenuti da su bilo kakve promjene u ovoj oblasti samo teorijski moguće jer je ovaj član Ustava moguće promijeniti tek nakon izjašnjavanja na referendumu, što bi trebalo da podrži oko 325.000 birača.</p> <p>Opšti Zakon o obrazovanju i vaspitanju⁵ precizira kada se mogu koristiti jezici u službenoj upotrebi tako da nije potrebna informacija o procentu građana koji ga govore u određenoj opštini. U podzakonskim</p>	
--	--	--	--

² Zakon o izboru odbornika i poslanika, članovi 94, 43 i ostali.

³ Zakon o manjinskim pravima i slobodama, članovi 10-18, 22a, 27 i indirektno 33.

⁴ Ustav Crne Gore, član 13.

⁵ Opšti zakon o obrazovanju i vaspitanju, član 11.

		<p>aktima i praksama Ministarstva prosvjete precizirane su procedure za korišćenje jezika u službenoj upotrebi u obrazovnom sistemu.</p> <p>Naš predlog ima za cilj da Crna Gora prati moderne statističke prakse ubjedljive većine prosvijećenih država i društava, onih koje su ostvarile do sada najveći razvoj demokratskih vrijednosti i praksi. Prekid dosadašnje prakse značio bi prihvatanje načina razmišljanja značajnog broja zemalja koje imaju slične državne i spoljno-političke prioritete kao Crna Gora.</p> <p>Podatke o nacionalnoj pripadnosti ne prikupljaju: Njemačka, Francuska, Italija, Danska, Švedska, Norveška, Finska, Belgija, Holandija, Švajcarska, Luksemburg, Španija, Portugal, Grčka, Austrija, Slovenija, Island... Podatke o vjerskoj pripadnosti ne prikupljaju: Francuska, Italija, Danska, Švedska, Norveška, Finska, Belgija, Holandija, Luksemburg, Austrija, Poljska, Španija, Slovenija, Island, Sjedinjene Američke Države, Kanada, Rusija... Podatke o jeziku ne prikupljaju: Njemačka, Francuska, Italija, Danska, Švedska, Norveška, Finska, Belgija, Holandija, Španija, Portugal, Grčka, Austrija, Slovenija, Island, Sjedinjene Američke Države...</p> <p>Uredba (EZ) broj 736/2008 Evropskog parlamenta i Savjeta o</p>	
--	--	--	--

		<p>popisu stanovništva i stanova (Uredba), naglašava da je važno periodički prikupljati statističke podatke o stanovništvu, socijalnim, ekonomskim i stambenim karakteristikama osoba za određivanje regionalnih, socijalnih i politika zaštite životne sredine. Važno je i prikupiti detaljne informacije o stanovanju zbog promovisanja socijalne uključenosti i praćenja socijalne kohezije na regionalnom nivou, te zaštite životne sredine i promocije energetske efikasnosti.</p> <p>Predloženo je u potpunosti usklađeno sa Uredbom budući da se u članu 4 taksativno navode obavezne teme, a vjera, nacija niti jezika nema među neizvedenim ili izvedenim obaveznim obilježjima popisa u EU.</p> <p>Nastavak dosadašnjih popisnih praksi značajno bi potrošio energiju i reformski kapacitet države i u toku sprovođenja popisa i nakon njega. Ukoliko se, u ovim političkim okolnostima, desi i dio atmosfere sa prethodnog popisa, čvrsto vjerujemo da će to dugoročno negativno uticati na stabilnost društva. Još jedno uzaludno trošenje energije, pojačavanje tenzija i generisanje ove vrste podjela, radi ostvarenja bilo čijih etnonacionalističkih projekata, može skupo koštati našu zajednicu. Takođe, rizikujemo da se svrstamo u</p>	
--	--	---	--

		red država koje su zbog nacionalnih ili drugih tenzija morale da prekinu popisni proces.	
Naziv zakona	Iz naziva Nacrta Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova (Nacrt) brišu se riječi „u 2021. godini“	Poziv za Javnu raspravu raspisan je 13.09. 2021. godine u trajanju od 20 dana i završava se 03.10.2021.godine. Nakon navdenog datuma Vlada Crne Gore treba da razmotri pristigle predloge te nakon toga pripremi Prijednog Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova koji kandiduje Parlamentu Crne Gore na izjašnavanje. Polazeći od toga da su sve ostale pretpostavke za uspješno realizovanje Popisa ispunjene, ovaj vremenski period od nacrta do usvajanje Zakona vremenski komplikuje mogućnost realizacije popisa u tekućoj godini.	<u>Prihvata se - Obrazloženje</u> Briše se 2021. godina iz naslova i teksta Nacrta zakona.
	<p>Član 1 Ovim zakonom uređuju se pravila za pripremu, organizaciju i sprovođenje Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021. godini (u daljem tekstu: popis).</p> <p>Mijenja se u: Član 1 Ovim zakonom uređuju se pravila za pripremu, organizaciju i sprovođenje Popisa stanovništva, domaćinstava i stanova (u daljem tekstu: popis).</p>	<p>(I) Dobra praksa komunikacije i saradnje sa institucijama Evropske unije (EU), ali i obaveza Crne Gore da svoje zakonodavstvo usklađuje sa zakonodavstvom EU podražumijeva da se predlozi zakona šalju na mišljenje nadležnim EU tijelima. Ovo predstavlja jedan od značajnih koraka za realizaciju Popisa u skladu sa EU standardima koje zahtijeva vrijeme i predstavlja dodatan argument da se ovaj proces ne može sprovesti u tekućoj godini.</p>	

		<p>Nakon što Zakon o Popisu stanovništva, domaćinstava i stanova postane važeći, sledeće etape takođe iziskuju određeno vrijeme za: dizajniranje popisnog obrasca, formiranje nacionalnih i lokalnih komisija, regrutaciju, selekciju i obuku velikog broja supervizora i popisivača, te pripremu kompletne i kompleksne logistike, koja pored ostalog uključuje i sprovođenje javnih nabavki. U prilog navedenom govori i zaključak Komisije za rukovođenje pripremom i realizacijom Popisa stanovništva stanova i domaćinstava 2021, sa sjednici održane 23.07.2021.</p> <p>- “U postojećim uslovima i važećoj regulative u vezi sa obezbeđivanjem uslova za organizaciju popisa, Popis može sprovesti 6 mjeseci nakon usvajanja zakona od strane skupštine; Prvi mogući datum realizacije Popisa može biti razmatran za oktobaru 2022. godine, što zavisi od dinamike realizacije izbora u 17 opština”⁶</p> <p>Napominjemo, u pripremoj fazi, učestvuje veliki broj insitucija i pojedinaca na nacionalnom i lokalnom nivou.</p> <p>Prema preporukama UNECE, popis stanovništva nije preporučljivo sprovoditi u nestabilnoj društveno političkoj i epidemiološkoj situaciji.</p>	
--	--	---	--

⁶ Zapisnik sa XV sjednice Komisije za rukovođenje pripremom i realizacijom Popisa stanovništva, stanova i domaćinstava 2021. godine, održane 23.07.2021. godine,

		<p>Jedna od važnih determinanti uspješnosti Popisa je i period godine za njegovu realizaciju. Ekonomski komitet Ujedinjenih nacija za Evropu (UNITED NATIONS ECONOMIC COMMISSION FOR EUROPE) – UNECE, u preporukama za 2020. godinu u članu 77, navodi da je veoma važno da se vrijeme organizovanja popisa ne preklapa sa važnijim političkim dešavanjima, kao što su kampanje za nacionalne i/ili lokalne izbore, jer stanovništvo može pomiješati ta dva događaja, što može uticati na njihovu spremnost da učestvuju u popisu. U ovom članu je naglašeno da je veoma je važno da se Popis NE SPROVODI u periodu političke i društvene nestabilnosti, sa naglaskom da sigurnost popisivača može biti ugrožena u periodu društvenih i političkih tenzija, zbog čega je došlo do odgađanja popisa u više država, uključujući i neke države regiona kao što je npr. Srbija.⁷</p> <p>Nepovoljna epidemiološka situacija u Crnoj Gori dodatno komplikuje mogućnost sprovođenja Popisa u tekućoj godinu. Prema podacima Instituta za javno zdravlje,</p>	
--	--	--	--

⁷ 77. It is very important that the timing of the census should not overlap with major political events such as state or local election campaigns, since the population may confuse the two events and be less responsive to the enumerator at home. Unfortunately, NSIs may have sometimes little or no control over this. It is also very important that the census should be taken within a stable political and socially secure environment in the country. In times of political or military instability the public are less likely to be compliant and the security of enumerators may not be guaranteed. The level of security should allow enumerators to reach all parts of the country safely.

		<p>objavljenim 13.09.2021, poslednja dvonedjeljna incidenca obolijevanja od infekcije izazvane COVID 19 virusiom u Crnoj Gori iznosi 7531⁸ odnosno prosječno se evidentira 538 slučajeva dnevno. Ukupan procenat vakcinisanog stanovništva kao i dolazeći seznski grip su dodatne otežavajuće okolnosti koje će imati reperkusije na pojačanu transmisiju virusa. To dalje znači manju sigurnost popisaivača i nepoznat odnos domaćinstva prema Popisu u datim epidemiološkim okolnostima.</p> <p>UNECE dalje u preporukama 75 i 76⁹ navodi da je od velikog značaja u kom periodu godine se održava Popis, te daje preporuku da treba izbjegavati periode kada:</p> <ul style="list-style-type: none"> - se očekuju nepovoljni vremenski uslovi (u slučaju Crne Gore zimski period) - većina stanovništva nije u svom uobičajnom mjestu boravka (u 	
--	--	--	--

⁸ Institut za javno zdravlje Crne Gore, prema podacima od 13.09.2021, dostupno na linku: <https://www.ijzcg.me/me/covid19-kumulativne-stope-po-opstinama>

⁹ 75. Timing and length of the enumeration period is of great importance. The main consideration should be to select a period in which the census is likely to be most successful in terms of coverage and quality of the data collected. This may depend on a number of factors. Firstly, it is necessary to avoid those seasons in which it will be difficult to reach inhabited areas, or in which the work will be particularly arduous, because of severe or extreme weather conditions. 76. Secondly, a time should be chosen when most people are staying at their place of usual residence; such a choice will simplify the census operations both in a de jure census (where people are enumerated at their place of usual residence whether or not they are present there at the census reference time) and in a de facto census (where people are counted where they happen to be present at the census reference time)

		<p>slučaju Crne Gore period turističke sezone).</p> <p>Prema istoj preporuci naznačeno je i da, kad god je moguće, Popis treba sprovoditi u istom periodu godine kada je sproveden prethodni (april).</p> <p>Napominjemo da april 2022. nije prihvatljiv termin jer je planirano održavanje više lokalnih izbora u maju 2022. To znači da bi tokom aprila 2022. tekla predizborna kampanja. Predsjednicki izbori su planirani za april 2023. Dakle, saglasni smo sa gore navedenim stavom Komisije za rukovođenje pripremom i realizacijom popisa (Monstat, 2021), da se Popis može organizovati najranije u oktobru 2022, uz naznaku da treba imati u vidu da ni ovaj datum ne može da se utvrdi precizno, imajući u vidu i preporuku da se Popis može održati tek nakon formiranja lokalne ili vlasti na nivou države, da termini održavanja izbora za odbronike nisu precizno definisani, kao i da se ne može predvidjeti da li će se do tada stabilizovati društveno-politička i epidemiološka situacija u zemlji.</p> <p>Neophodna je adekvatna priprema. Insitiranje na datumu koji ne dozvoljava adekvatnu pripremu Popisa i nije u skladu sa međunarodnim preporukama, te stavovima MONSTAT-a, bilo bi u suprotnosti sa članom 5 ovog nacrta</p>	
--	--	---	--

		<p>zakona (“Popis i postpopisno istraživanje se sprovode prema međunarodno uporedivoj metodologiji, i drugim uputstvima Uprave za statistiku kojima se definiše priprema, organizacija i sprovođenje popisa, kao i obrada i diseminacija podataka prikupljenih popisom.”)</p> <p>Konačno, Ministarstvo finansija i socijalnog staranja je definisalo da “u slučaju nesprovođenja popisa najviše bi bili oštećeni korisnici podataka, kako međunarodni tako i nacionalni. Međutim, imajući u vidu situaciju izazvanu COVID19 virusom, te najavom određenog broja zemalja da će pomjeriti realizaciju Popisa, odlaganje Popisa u Crnoj Gori, ne bi imalo preveliki uticaj sa aspekta uporedivosti podataka na međunarodnom nivou.”¹⁰ Dakle, iako je nesporno da su korisnicima podataka potrebni što skoriji, <u>ali i što tačniji podaci</u>, međunarodna uporedivost neće biti narušena odlaganjem termina održavanja popisa u Crnoj Gori.</p>	
Član 2	Period sprovođenja popisa, kao i referenti momenat popisa utvrdiće Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).	Kako nije moguće precizno utvrditi datum realizacije Popisa, potrebno je ostaviti mogućnost da se isti utvrdi od strane relevantnih tijela i Vlade a na	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u>

¹⁰ IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA, MINISTARSTVO FINANSIJA I SOCIJALNOG STARANJA

	<p>Mijenja se u: Član 2 Period sprovođenja Popisa, kao i referenti momenat popisa utvrdiće Vlade Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) kada se za to steknu uslovi: ažuriran teritorijalni registar, stabilne društveno politička i epidemiološka situacija u zemlji poštujući preporuke UNECEa I EUROSTATa u pogledu vremena predviđenog za sprovođenje Popisa.</p>	<p>osnovu zakona iz oblasti zvanične statistike, kao i preporukama UNECE i EUROSTAT-a. Termin održavanja popisa mora biti onaj termin do koga je moguće kvalitetno implementirati zakone i međunarodne standarde koji se tiču Popisa, kao i termin u kome je društveno-politička i epidemiološka situacija dovoljno stabilna da omogući dovoljno povjerenja u proces popisa. Detaljnije u obrazloženju izmjene Član 1.</p>	<p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl. list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju Vlada Crne Gore će aktom u okviru svojih ovlašćenja odrediti tačan period sprovođenja popisa.</p>
<p>Značenje izraza Član 8</p>	<p>Dodaje se:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Definicija stambene zgrade ▪ Definicija porodične kuće ▪ Definicija pomoćnog objekta (kao što su garaža, ostave, staje...) 	<p>Obrazloženje Ne postoje podaci na nivou Crne Gore o tipu prostora za stanovanje i pomoćnim objektima, što se u praksi pokazalo potrebnim različitim korisnicima podataka kao i proizvođačima naučno – istraživačke statistike.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju sva potrebna značenja izraza za sprovođenje stističkog istraživanja popisa, biće sastavni dio metodološkog uputstva ne trebaju biti dio zakonskih odredbi, osim ključnih navedenih izraza.</p>
<p>Podaci o licima Član 9</p>	<p>Član 9 O licima koja se obuhvataju ovim popisom prikupiće se sljedeći podaci: prezime i ime; pol; datum rođenja i jedinstveni matični broj lica; mjesto i država rođenja; mjesto stalnog stanovanja majke u vrijeme kada je lice rođeno; boravak u drugoj državi; datum (godina i mjesec) odlaska u drugu</p>	<p>1. Poznavanje rada na računaru i nivo računarske pismenosti; Potrebna je informacija o nivou računarske pismenosti kako bi se adekvatnije planirale politike iz oblasti obrazovanja i informacionih tehnologija. 2. posjedovanje internet konekcije, posjedovanje internet konekcije u stanu;</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Poštujući princip blagovremenosti i preciznosti (čl. 6 st.1 tač.13 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, prema kojem zvanična statistika ima obavezu da redovno provjerava adekvatnost podataka zvanične statistike i da blagovremeno prepozna nove potrebe korisnika za određenim vrstama podataka – Uprava za statistiku sprovodi istraživanje o upotrebi informaciono komunikacione</p>

<p>državu i naziv države; namjeravana dužina boravka u drugoj državi; mjesto iz kojeg se lice doselilo; godina i mjesec doseljenja; razlog odsutnosti lica iz Crne Gore; država iz koje se lice doselilo; godina, mjesec i razlozi posljednjeg doseljenja, odnosno povratka u Crnu Goru; namjeravana dužina boravka u Crnoj Gori; zakonski bračni status; vanbračna zajednica; životno partnerstvo lica istog pola; broj živorođene djece; državljanstvo; nacionalna odnosno etnička pripadnost; vjeroispovjest; maternji jezik (crnogorski, srpski, bosanski, albanski, hrvatski ili neki drugi jezik); strani jezici kojima se lice služi; najviša završena škola - stečeno obrazovanje; poznavanje rada na računaru; poznavanje stranih jezika; status ekonomske aktivnosti; razlog neaktivnosti; zanimanje; djelatnost; profesionalni status lica; mjesto i država rada; funkcionalna sposobnost lica za obavljanje svakodnevnih aktivnosti; mjesto uobičajenog boravka, prethodno mjesto uobičajenog mjesta boravka i datum (godina i</p>	<p>Potrebna je informacija o pristupu internetu, kako bi se adekvatnije planirale politike iz oblasti obrazovanja, informisanja i informacionih tehnologija</p>	<p>tehnologije u domaćinstvima, na godišnjem nivou, koje ima predložene informacije. Iz navedenog razloga nije potrebno prikupljati ove informacije u drugom statističkom istraživanju tj. popisu. Dodatno, preporuke UNECE odnose samo na pitanje – poznavanje rada na računaru, ali ne i na nivo.</p>
	<p>Posjedovanje profila na društvenim mrežama, razvrstano po društvenom mrežama, Potrebna je informacija o profilima na društvenim mrežama, razvrstano po društvenom mrežama, kako bi se adekvatnije planirale politike iz oblasti obrazovanja, informisanja, medija i informacionih tehnologija.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Poštujući princip blagovremenosti i preciznosti (čl. 6 st.1 tač.13 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike – Uprava za statistiku će razmotriti mogućnost, u skladu sa zakonom, da se navedene informacije, prikupljaju istraživanjem o upotrebi informaciono komunikacione tehnologije u domaćinstvima, ali ne i u popisnom istraživanju. Ovome treba dodati i da se preporuke UNECE ne odnose na ove informacije.</p>
	<p>Poznavanje stranih jezika, <u>stečeno obrazovanjem/samoprocijenjeni nivou znanja;</u> Potrebno je dopuniti informaciju o poznavanju stranog jezika sa nivoom znanja tog jezika. Prema CEFR¹¹ međunarodnom standardu za opisivanje jezičkih sposobnosti, koji poznaje tri osnovna nivoa znanja stranog jezika: A (početni), B (srednji) i C (napredni) i šest podnivoa: A1, A2, B1, B2, C1, C2.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa čl.33 st.1 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike – Uprava za statistiku sprovodi probna istraživanja kada je potrebno izvršiti ocjenu metodologije ili kvaliteta podatka koje treba prikupiti statističkim istraživanjem ili popisom. U skladu sa ovim navedene podatke je potrebno prvo testirati, što za ovo popisno istraživanje nije urađeno.</p>

¹¹ Common European Framework of Reference

<p>mjesec) dolaska u sadašnje mjesto boravka. Na osnovu prikupljenih podataka iz stava 1 ovog člana izvode se sljedeći podaci: ukupno stanovništvo, starost, kategorija naselja prema broju stanovnika i drugi podaci koje statistički obrađuje Uprava za statistiku, u skladu sa zakonom i međunarodnim dokumentima.</p> <p>Mijenja se u: Podaci o licima Član 9 O licima koja se obuhvataju ovim popisom prikupiće se sljedeći podaci: prezime i ime; pol; datum rođenja i jedinstveni matični broj lica; mjesto i država rođenja; mjesto stalnog stanovanja majke u vrijeme kada je lice rođeno; boravak u drugoj državi; datum (godina i mjesec) odlaska u drugu državu i naziv države; namjeravana dužina boravka u drugoj državi; mjesto iz kojeg se lice doselilo; godina i mjesec doseljenja; razlog odsutnosti lica iz Crne Gore; država iz koje se lice doselilo; godina, mjesec i razlozi posljednjeg doseljenja, odnosno povratka u Crnu Goru; namjeravana dužina boravka u Crnoj Gori; seksualna orijentacija, zakonski bračni</p>	<table border="1"> <tr> <td>A1</td> <td>A2</td> <td>B1</td> <td>B2</td> <td>C1</td> <td>C2</td> </tr> <tr> <td>Početni nivo</td> <td>Viši početni nivo</td> <td>Niži srednji nivo</td> <td>Viši srednji nivo</td> <td>Napredni nivo</td> <td>Viši nivo</td> </tr> </table>	A1	A2	B1	B2	C1	C2	Početni nivo	Viši početni nivo	Niži srednji nivo	Viši srednji nivo	Napredni nivo	Viši nivo	
	A1	A2	B1	B2	C1	C2								
	Početni nivo	Viši početni nivo	Niži srednji nivo	Viši srednji nivo	Napredni nivo	Viši nivo								
<p><u>Postojanje, tip i stepen invaliditeta.</u> Potrebna je informacija o <u>postojanju, tipu i stepen invaliditeta</u>, kako bi se adekvatnije planirale politike iz oblasti obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite i zapošljavanja.</p>	<p><u>Prihvata se - Obrazloženje</u></p> <p>U članu 9 st. 1 nacrta zakona između ostalog je propisano: “ funkcionalna sposobnost lica za obavljanje svakodnevnih aktivnosti...”. Ovo je zakonska norma, koja se odnosi na osobe sa invaliditetom, koju dalje treba urediti metodološkim uputstvom, kao podzakonskim aktom, uz dodatne konsultacije sa nadležnim institucijama.</p>													
<p><u>Seksualna orijentacija.</u> Potrebna je informacija o <u>seksualnoj orijentaciji</u>, kako bi se adekvatnije planirale politike iz oblasti obrazovanja, socijalne i zdravstvene zaštite, zapošljavanja kao i politike koje promoviši jednakost i ravnopravnost.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa čl.33 st.1 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike – Uprava za statistiku sprovodi probna istraživanja kada je potrebno izvršiti ocjenu metodologije ili kvaliteta podatka koje treba prikupiti statističkim istraživanjem ili popisom. U skladu sa ovim navedeni podatak je potrebno prvo testirati, što za ovo popisno pitanje nije urađeno.</p> <p>Ovome treba dodati i da se preporuke UNECE ne odnose na ovu informaciju i da se radi o vrlo osjetljivom pitanju.</p>													

	<p>status; vanbračna zajednica; životno partnerstvo lica istog pola; broj živorođene djece; državljanstvo; strani jezici kojima se lice služi; najviša završena škola - stečeno obrazovanje; <u>poznavanje rada na računaru i nivo računarske pismenosti; posjedovanje internet konekcije, posjedovanje internet konekcije u stanu, posjedovanje profila na društvenim mrežama, razvrstano po društvenom mrežama, poznavanje stranih jezika, stečeno obrazovanjem/samoprocijenje ni nivou znanja;</u> status ekonomske aktivnosti; razlog neaktivnosti; zanimanje; djelatnost; profesionalni status lica; mjesto i država rada; funkcionalna sposobnost lica za obavljanje svakodnevnih aktivnosti; <u>postojanje, tip i stepen invaliditeta;</u> mjesto uobičajenog boravka, prethodno mjesto uobičajenog mjesta boravka i datum (godina i mjesec) dolaska u sadašnje mjesto boravka; <u>COVID 19 infekcija, obolijevanje i ponovljeno obolijevanje, vakcinalni status; vakcinacija kod djece i period vakcinacije;</u></p>	<p><u>COVID 19 infekcija, obolijevanje i ponovljeno obolijevanje, vakcinalni status;</u> Obzirom da je COVID 19 infekcija dobila karakter epidemije predložimo prikupljanje informacija o broju ljudi koji su u prethodnom periodu imali pozitivan rezultat testa na COVID, kao i broj ponovljenih obolijevanja. Neophodna je i informacija o broju vakcinisanog stanovništva, radi praćenja obuhvata vakcinacijom.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Postupajući u skladu sa čl.33 st.1 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike – Uprava za statistiku sprovodi probna istraživanja kada je potrebno izvršiti ocjenu metodologije ili kvaliteta podataka koje treba prikupiti statističkim istraživanjem ili popisom. U skladu sa ovim navedeni podatak je potrebno prvo testirati, što za ovo popisno pitanje nije urađeno. Ovome treba dodati i da se preporuke UNECE ne odnose na ovu informaciju.</p>
		<p><u>Vakcinacija kod djece i period vakcinacije</u> Potrebne informacije o vakcinaciji kod djece kao i periodu vakcinacije radi dobijanja podataka koje će donosiocima odluka pomoći u kreiranju politika promocije i unapređenja zdravlja djece.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Poštujući princip blagovremenosti i preciznosti (čl. 6 st.1 tač.13 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, prema kojem zvanična statistika ima obaveznu da redovno provjerava adekvatnost podataka zvanične statistike i da blagovremeno prepozna nove potrebe korisnika za određenim vrstama podataka – Uprava za statistiku je sprovela „Istraživanje višestrukih indikatora – MICS,“ koje ima predložene informacije. Iz navedenih razloga nije potrebno prikupljati ove informacije u drugom statističkom istraživanju tj. popisu. Pored navedenog, o ovom pitanju postoje zvanične evidencije kod nadležnih organa i institucija.</p>

	<p><u>učesće u volonterskim akcijama.</u></p> <p>Na osnovu prikupljenih podataka iz stava 1 ovog člana izvode se sljedeći podaci: ukupno stanovništvo, starost, kategorija naselja prema broju stanovnika i drugi podaci koje statistički obrađuje Uprava za statistiku, u skladu sa zakonom i međunarodnim dokumentima.</p>		
<p>Član 11</p> <p>Podaci o stanovima i drugim nastanjenim prostorijama</p>	<p>O stanovima i drugim nastanjenim prostorijama koje se obuhvataju ovim popisom prikupiće se sljedeći podaci: mjesto (naselje); adresa; tip stambenog prostora; vrsta kolektivnih stanova; korišćenje stana; površina stana za obavljanje djelatnosti; ukupna površina stana; broj soba u stanu, opremljenost stana sanitarnim prostorijama (toaleti i kupatila); opremljenost stana vodovodnim instalacijama; opremljenost stana kanalizacionim instalacijama;</p>	<p>Zvanična statistika nema raspoložive podatke o broju kuća, kao ni broju domaćinstava koja žive u kućama te ni druge uporedive podatke u ovoj kategoriji. Shodno tome neophodno je detaljnije klasifikovati i objasniti pojam stana i stambene jedinice kako bi se dobio podatak o broju stanova u stambenim zgradama i broju stanova u kućama. Podaci su neophodni kao osnova za kreiranje politika iz oblasti urbanizma, saobraćaja i drugih srodnih grana.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući shodno prema Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa, gdje je propisano da je objašnjenje izraza, potrebno, ako postoje nedoumice o značenju nekog izraza ili ako postoji dvosmislenost izraza – mišljenja smo da u konkretnom slučaju detaljnije objašnjenje klasifikacije stana i stambene jedinice, nije potrebno. Ovo posebno iz razloga što prema međunarodnim preporukama ne postoji razlika između kuće i zgrade.</p>

	<p>opremljenost stana instalacijama za klimatizaciju; tip grijanja - centralno grijanje; energent koji se pretežno koristi za grijanje; svojina; sprat na kom se stan nalazi; godina, odnosno period izgradnje zgrade; vrsta zgrade; materijal spoljnih zidova zgrade, odnosno kuće; nastanjenost stana, broj lica u stanu, vrsta vlasništva.</p> <p>Mijenja se tako da se predvidi prikupljanje podataka o cjelini u kojoj se nalazi stambeni prostor (na primjer da li je u pitanju stan u stambenoj zgradi ili kući...)</p>		
<p>Član 25</p>	<p>Član 25 Način prikupljanja podataka Podatke o licima, domaćinstvima, stanovima i drugim nastanjenim prostorijama prikupljaju popisivači neposredno od lica ili člana domaćinstva kojem to lice pripada metodom intervjua, u stanu ili drugoj nastanjenoj prostoriji u kojoj lice živi ili na javnim površinama u slučaju beskućnika.</p> <p>Mijenja se u: Član 25 Podatke o licima, domaćinstvima, stanovima i drugim nastanjenim prostorijama prikupljaju popisivači</p>	<p>Obrazloženje 7: Obzirom da savremena statistika ima na raspolaganju veliki broj metoda intervjuisanja, pravila statističke struke nalažu precizno definisanje metoda koji će se primijeniti u procesu prikupljanja podataka. U konkretnom slučaju, izostavljanje metoda prikupljanja podataka može da dovede do zabune, neadekvatnog razumijevanja i nepravilnosti u primjeni Zakona iz Člana 25.</p> <p>Napominjemo - Na osnovu raspoloživih informacija, NSI Monstat do sada nije razvijao odgovarajuća softverska i programska rješenja koja bi omogućila bezbjedno prikupljanje i pohranjivanje podataka za nivo</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“ Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju PAPI metod ili “...lice u lice” ne treba biti zakonsko pitanje. Navedeno pitanje biće predmet razmatranja tokom pripreme Metodologije za sprovođenje popisa.</p>

	neposredno od lica ili člana domaćinstva kojem to lice pripada PAPI metodom intervjua licem u lice, u stanu ili drugoj nastanjenoj prostoriji u kojoj lice živi ili na javnim površinama u slučaju beskućnika.	Popisa, kao ni način za provjeru vjerodostojnosti digitalnog potpisa učesnika Popisa, te stoga ne postoje uslovi za primjenu CAPI/TAPI[1] metode intervjuisanja stanovništva. Takođe, probni popis, sproveden u periodu 01.04 – 14.04.2019 i popis treba koristiti isti način prikupljanja podataka kako bi statistički standardi bili adekvatno implementirani, u korist kvaliteta. Tokom probnog popisa korišćen je PAPI metod prikupljanja podataka.	
Član 34	<p>Novčanom kaznom od 100 eura do 500 eura kazniće se za prekršaj popisivači, instruktori, kontrolori i druga lica koja vrše poslove u vezi s popisom, ako:</p> <p>Mijenja se i glasi:</p> <p>Novčanom kaznom od 1000 eura do 2000 eura kazniće se za prekršaj popisivači, instruktori, kontrolori i druga lica koja vrše poslove u vezi s popisom, ako...</p>	S obzirom na narušeno povjerenje u proces popisivanja, kazne koje su predviđene za popisivače koji eventualno prekrše pravila rada su preniske. Oštrom kaznenom politikom treba snažno destimulisati, ako ne i onemogućiti kršenje pravila sprovođenja popisa.	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Visina novčane kazne u vezi kršenje normi zakona, su određene u okviru raspona visine novčanih kazni koje su propisane Zakonom o prekršajima („Sl. list CG“, br.01/11,06/11, 39/11, 32/14,43/17,51/17). Nacrt zakona, u cilju pravilnog definisanja prekršajnih odredbi biće upućen na mišljenje nadležnom ministarstvu.</p>
Član 35	<p>Novčanom kaznom od 100 eura do 500 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako:</p> <p>-ne da podatke koji se od njega traže popisom i ako na svako pitanje ne da tačan i potpun odgovor (član 26 stav 1);</p>	Kažnjavanjem u slučaju neizjašnjavanja o ovim pitanjima krši se Ustav Crne Gore, član 46, stav 2 kojim se kaže da niko nije dužan da se izjašnjava o svojim vjerskim i drugim uvjerenjima. Pitanja identiteta su pitanja ličnih uvjerenja. Ovo važi u slučaju da se ne prihvati izmjena	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Prekršajne norme se primjenjuju kada nastupi kršenje određene naređujuće ili zabranjujuće norme zakona. U konkretnom slučaju, prekršajna norma je razvrstana u odnosu na član 26 stav 1 nacrta zakona, kako je i</p>

	<p>Mijenja se i glasi: Novčanom kaznom od 100 eura do 500 eura kazniće se za prekršaj fizičko lice, ako: -ne da podatke koji se od njega traže popisom i ako na svako pitanje ne da tačan i potpun odgovor (član 26 stav 1), osim za pitanja koja se odnose na etnički, vjerski ili jezički identitet.</p>	<p>člana 9 u dijelu prikupljanja podataka o nacionalnom i vjerskom identitetu i jeziku.</p>	<p>sistematizovana zakonom, pa se iz tih razloga ne može dopunjavati.</p>
UMHCG			
<p>Članu 9</p>	<p>U Članu 9, stavu 1 Nacrta zakona nakon riječi “poznavanje stranih jezika;”, dodaju se riječi “upotreba znakovnog jezika u slučaju da je riječ o licu s djelimičnim ili potpunim oštećenjem sluha;”, a nakon riječi “država rada;” dodaju se riječi “invalidnost, odnosno invaliditet;”, tako da stav glasi: “O licima koja se obuhvataju ovim popisom prikupiće se sljedeći podaci: prezime i ime; pol; datum rođenja i jedinstveni matični broj lica; mjesto i država rođenja; mjesto stalnog stanovanja majke u vrijeme kada je lice rođeno; boravak u drugoj državi; datum (godina i mjesec) odlaska u drugu državu i naziv države; namjeravana dužina boravka u drugoj državi; mjesto iz kojeg se lice doselilo; godina i</p>	<p>Smatramo da je popisom potrebno prikupljati podatke o osobama s invaliditetom, odnosno podatke o invalidnosti kao ličnom svojstvu, te invaliditetu kao društvenom fenomenu, čiji je samo jedan segment funkcionalna sposobnost. Međutim, prikupljanje podataka samo o funkcionalnoj sposobnosti lica neće dati adekvatne statističke pokazatelje, niti dovoljnu osnovu za istraživanja, planiranje, pripremu, sprovođenje i praćenje sprovođenja politika. Obaveza je države da u skladu s članom 32 Konvencije UN o pravima osoba s invaliditetom prikuplja statističke i druge podatke o licima s invaliditetom, a imajući u vidu da je invaliditet razvojni društveni koncept i društveni fenomen (vidjeti Preambulu Konvencije), prikupljanje podataka samo o funkcionalnoj</p>	<p><u>Prihvata se - Obrazloženje</u></p> <p>U članu 9 st. 1 nacrta zakona između ostalog je propisano: “...funkcionalna sposobnost lica za obavljanje svakodnevne aktivnosti...”. Ovo je zakonska norma, koja se odnosi na osobe sa invaliditetom, koja će se dalje urediti metodološkim uputstvom, kao podzakonskim aktom, uz dodatne konsultacije sa nadležnim institucijama.</p>

	<p>mjesec doseljenja; razlog odsutnosti lica iz Crne Gore; država iz koje se lice doselilo; godina, mjesec i razlozi posljednjeg doseljenja, odnosno povratka u Crnu Goru; namjeravana dužina boravka u Crnoj Gori; zakonski bračni status; vanbračna zajednica; životno partnerstvo lica istog pola; broj živorođene djece; državljanstvo; nacionalna odnosno etnička pripadnost; vjeroispovjest; maternji jezik (crnogorski, srpski, bosanski, albanski, hrvatski ili neki drugi jezik); strani jezici kojima se lice služi; najviša završena škola - stečeno obrazovanje; poznavanje rada na računaru; poznavanje stranih jezika; upotreba znakovnog jezika u slučaju da je riječ o licu s djelimičnim ili potpunim oštećenjem sluha; status ekonomske aktivnosti; razlog neaktivnosti; zanimanje; djelatnost; profesionalni status lica; mjesto i država rada; invalidnost, odnosno invaliditet, funkcionalna sposobnost lica za obavljanje svakodnevnih aktivnosti; mjesto uobičajenog boravka, prethodno mjesto uobičajenog mjesta boravka i datum (godina i mjesec) dolaska u sadašnje mjesto boravka.”</p>	<p>sposobnost je pristup kojim se polazi od pretpostavke o umanjenim, odnosno ograničenim sposobnostima osoba s invaliditetom, ili starijih građana. Svakako UMHCG podržava napore Uprave za statistiku da u popisnici primijeni Listu pitanja Vašingtonske grupe, i smatra da ista i treba biti korišćena, međutim, uz važnost prilagođavanja prevoda modelu pristupa invaliditetu zasnovanom na ljudskim pravima. Uz navedene podatke, važno je dobiti i presjek podataka o invalidnosti i invaliditetu (posebno imajući u vidu da dvije osobe s istom vrstom i procentom oštećenja ne moraju imati istu funkcionalnu sposobnost). Dodavanjem podataka o invalidnosti i invaliditetu dobiće se i dobra statistička osnova za dalje postupanje državnih organa u cilju izrade jedinstvenog registra osoba s invaliditetom, odnosno utvrđivanja invalidnosti i procjene invaliditeta. U tom smislu, takođe, osim maternjeg i stranih jezika važno je dobiti i podatke o upotrebi znakovnog jezika od strane lica koja imaju djelimično ili potpuno oštećenje sluha.</p>	
--	--	---	--

	<p>U stavu 2 nakon riječi “starost” dodaje se riječ “invalidnost,” tako da glasi:</p> <p>“Na osnovu prikupljenih podataka iz stava 1 ovog člana izvode se sljedeći podaci: ukupno stanovništvo, starost, invalidnost, kategorija naselja prema broju stanovnika i drugi podaci koje statistički obrađuje Uprava za statistiku, u skladu sa zakonom i međunarodnim dokumentima.”</p>		
<p>Član 11</p>	<p>U članu 11, stavu 1, nakon stava 1 dodaje se novi stav 2, koji glasi: “Pored podataka iz stava 1 o stanovima i drugim nastanjenim prostorima u kojima žive lica sa invaliditetom će se prikupljati i podaci o pristupačnosti stambene jedinice, odnosno zgrade u skladu s propisanim standardima za pristup, kretanje, boravak i rad lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom.”</p> <p>Postojeći stav 2 postaje stav 3. Ovaj stav mijenja se, tako da glasi:</p> <p>“Na osnovu prikupljenih podataka iz stavova 1 i 2 ovog člana izvode se sljedeći podaci: standard gustine nastanjenosti, uslovi stanovanja, uključujući pristupačnost za lica smanjene pokretljivosti i lica sa invaliditetom, i drugi podaci koje</p>	<p>Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 2</p> <p>Smatramo neizostavno važnim prikupljanje podataka o pristupačnosti stana za lica smanjene pokretljivosti, odnosno lica s invaliditetom imajući, u vidu da takvi podaci na nivou države i lokalnih samouprava ne postoje, iako je pravo na pristupačan stan osnovno ljudsko pravo osoba s invaliditetom. Dobijanje podataka o pristupačnosti stana ukazaće i na društveni položaj i ekonomski status osoba s invaliditetom, te biti dobra osnova za djelovanje lokalnih samouprava kao odgovornih za stvaranje adekvatnih uslova za život za građane s invaliditetom. UMHCG je u toku godine inače uputilo inicijativu nadležnom ministarstvu za dopune Zakona o stanovanju i održavanju stambenih zgrada u cilju definisanja</p>	<p><u>Prihvata se - Obrazloženje</u></p> <p>Ova zakonska norma, koja se odnosi na osobe sa invaliditetom, biće dalje dalje uređena podzakonskim aktom, uz dodatne konsultacije sa nadležnim institucijama.</p>

	statistički obrađuje Uprava za statistiku, u skladu sa zakonom i međunarodnim dokumentima.”	obaveza lokalnih samouprava da obezbijede pokriće troškova prilagođavanja stana, odnosno stambene zgrade u kojoj živi osoba s invaliditetom, imajući u vidu da ova vrsta troška predstavlja troškove proistekle iz invaliditeta koje je dužna pokriti država u skladu s odredbama Konvencije. U cilju adekvatnog presjeka stanja smatramo da je ova vrsta podatka neizostavno važna i da se mora uvrstiti prilikom sprovođenja popisa.	
Željko Savovic- Prava Crna Gora			
Član 1.	Primjedba: Nedovoljno definisan predmet popisa u članu 1. Predlog: Predmet ili cilj zakona mora biti jasno definisan.	Pored navedenog da se „utvrđuju pravila za pripremu, organizaciju i sprovođenje Popisa, ovim zakonom treba da se jasno definiše predmet Popisa a to je da se: - pravno regulišu obaveze i zadaci svih institucija koje učestvuju u popisu na jedinstven način -definišu obaveze i dužnosti ispitanika i lica koja učestvuju u popisu -dodatno zaštite podaci od neprofesionalne upotrebe i na kraju odnosno na početku -Da se definišu rokovi i način popisivanja, sadržaj upitnika, objavljivanje podataka i njihova upotreba.	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Smatramo da u članu 1 zakona tj. u predmetu zakona nije ispravno taksativno nabrajati svaki dio zakona tj. pojedina pitanja sadržana u zakonu. Ovaj član treba da bude kratak i da izrazi samo suštinu, kao što je u konkretnom slučaju i postupljeno, shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa.
Član 2	Primjedba u članu 2. Navodi se: „Period sprovođenja i referentni momenat popisa utvrdiće	U Monstatu nije bilo volje i spremnosti (ni statističke a ni političke u predhodnoj Vladi i	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u>

	<p>Vlada,,. Predlog: Normalno bi bilo da se ovo utvrđuje ili orijentaciono predlaže od strane Monstata.</p>	<p>menadzmentu Monstat-a) da se sprovede popis. Napominjem da sma u svojstvu Savjetnika Premijera za unutrašnju politiku u januru 2021 godine obavijestio prvo Premijera a po njegovom nalogu i Ministra Spajica o nesprovođenju aktivnosti u cilju pripreme popisa od strane Monstata što smatram da je je čista opstrukcija i zla namjera. Trenutno Monstat nije spreman da predlozi rokove (iako je zvanično izreceno da je sve spremno za Popis) potura se ,,kukavicije jaje ,, Vladi i ne samo Vladi nego i Upravi za katastar i drzavnu imovinu gdje se u clanu 22 navodi da ,, Uprava za katastar u saradnji sa Upravom za statistiku. ... duzna je najkasnije tri mjeseca prije pocetka realizacije popisa da pripremi statističko-tehnicku dokumentaciju ,, (a sto je trebalo da se uradi jos prosle godine odmah nakon sprovedenog probnog popisa iz 2019. godine). Ovako u Zakonu ostaje da Vlada sve definiše a nadležnost Monstata sakrivena i nedefinisana vezano za odredjivanje perioda i referentnog momenta kao po pravilu je sastavni dio Godisnjeg Plana i Kalendara objavljivanja. Ova dokumenta kao i ažuriranje Registra prostornih jedinica sto je takodje u nadležnosti Monstata je mrtvo slovo u Zakonu o statistici i sistemu zvančne statistike i neobavezuje Monstat.</p>	<p><u>Prilikom definisanja perioda sprovođenja i referentnog momenta popisa, Uprava za statistiku će u skladu sa svojim nadležnostima, a u skladu sa članom 12 Zakona, dati predlog po navedenom pitanju.</u></p>
--	---	--	---

		Bitno je da je Monstat ,, prebacio lopticu Ministarstvu finansija,,.	
Član 3	<p>Član 3. ,,Popisom ce se obuhvatiti jedinice:</p> <p>-</p> <p>Lica: -crnogorski državljani koji žive u CG, imaju prebivalište ili boravište,,...</p>	<p>Nema dodatnog objašnjenja, šta je sa državljanima CG sa prebivalištem ili boravištem u CG bez obzira da li su prisutni u mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u CG ili u inostranstvu. Zašto definicija nije upodobljena sa definicijom iz popisa 2011.</p>	<p><u>Prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Član 3 stav 1 tačka 1) se mijenja i glasi -crnogorski državljani koji imaju prebivalište ili boravište u Crnoj Gori bez obzira da li su prisutni u mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u Crnoj Gori ili u inostranstvu.</p> <p>Važno je istaći jasnu razliku između popisnog stanovništva i stanovništva sa uobičajenim mjestom boravka u Crnoj Gori. Naime, nacionalni interes je popisati državljane Crne Gore ili “dijasporu” koja je svojim istorijskim i kulturnim vezama dio Crne Gore. Međutim, međunarodne preporuke zbog jedinstvenog metodološkog pristupa zahtjevaju poštovanje definicije uobičajenog mjesta boravka u izvještavju o broju stanovnika jedne države. Ovo je posebno važno iz razloga računanja globalnog-svjetskog broja stanovnika, kako bi se izbjeglo duplo prikazivanje stanovnika-u matičnoj državi i u državi gdje boravi duže od godine.</p>
član 5	Predlog: Brisati član 5	<p>Nepotrebno, opterećuje se Zakon sa metodologijom gdje je ovo definisano u članu 13 stav 4 gdje se može dodati ovo međunarodno uporediva metodologija. Stav 2 ovog člana koji se odnosi na diseminaciju može da ide u izraze u članu 8.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa, osnovne odredbe zakona treba da sadrže okvirne odredbe, principe, objašnjenja pojedinih izraza itd. Iz ovih razloga sadržina člana 5 nacrtu zakona, se razlikuje od ostalih članova u centralnim odredbama zakona.</p> <p>Takođe, nepravilno je kroz objašnjenje izraza definisati određene odnose, iz kojih razloga diseminacija ne može biti sastavni dio značenja izraza.</p>

Naslov	Naslov treba preformulisati u principu zvanicne statistike vezano za rezultate popisa	/	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Nije precizno navedeno na koji član Nacrta zakona se odnosi sugestija. Pod pretpostavkom da se komentar odnosi na član 6 nacrta Zakona, ističemo da su uobičajeno nazivi članova zakona kratki i upućuju na temu na koju se odnosi sam član.
Član 8	U članu 8- nepostojanje objašnjenja za izaze koji se spominju u zakonu	Nema izraza koji se spominju u članu 3 a ključni su, to su prebivalište (mjesto gdje stalno žive) i boravište (mjesto gdje se povremeno boravi). Definiše se uobičajeno mjesto boravka a ne spominje se u Zakonu. Izraze početi sa ovima i sa diseminacijom pa nastaviti sa strancem. Posložiti ih po azbučnom redu.	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Postupajući shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa, definicije i izrazi koji predstavljaju pravne standarde (npr. prebivalište ili boravište) ne treba objasnjavati, već se podrazumijevaju u značenju u kojem su dati u pravnom sistemu. U čl. 8 nacrta zakona obuhvaćeni su svi upotrijebljeni izrazi npr. uobičajno mjesto boravka propisano je u članu 9.
Član 9	U članu 9 navode se kao maternji jezik (crnogorski, srpski ...). Ako se prihvati ovakav sadržaj upitnika sa navedenim ili nabrojanim maternjim jezicima da li se njima ukazuje prednost i daje veći značaj u odnosu na recimo srpsko-hrvatski jezik koga je crnogorska populacija starija od 30 godina učila i govorila i na kraju krajeva ima svjedočanstva o položenom jeziku.	Ovo pitanje ne smije biti dirigovano već ostaviti mogućnost slobodnog izražavanja (treba da bude tema za širu raspravu) iz tog razloga produžiti rok predviđen za Javnu raspravu. U prilog ove ide činjenica pominjanja Kodeksa prakse Evropske statistike i principa kao što su relevantnost, pođdanost, tačnost...	<u>Prihvata se - Obrazloženje</u> U članu 9 riječi: “maternji jezik (crnogorski, srpski, bosanski, albanski, hrvatski ili neki drugi jezik)”, mijenja se i glasi: “ jezik kojim lice uobičajno govori”.
Član 10	U članu 10 navode se podaci o domaćinstvu gdje su na kraju data i pitanja za domaćinstvo koja se bave poljoprivrdom.	Pitanja o poljoprivredi nijesu bila uključena u probni popis stanovništva 2019 sa ciljem da se ispituju i testiraju kako bi se uključila u glavni popis. Ovo je još jedan dokaz	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u>

		neprofesionalnog odnosa Monstata u procesu pripreme Popisa i za posledicu će imati opterećenost upitnika i ispitanika.	<u>Pitanja o poljoprivredi će biti testirana čim se za testiranje ovih pitanja steknu uslovi. Pitanja poljoprivrede se neće koristiti kao rezultat popisa već kao okvir za uzorak za budući istraživanja iz poljoprivrede.</u>
Član 12	Primjedba: u članu 12 navodi se da određene poslove Uprava za statistiku obavlja preko jedinica lokalnih samouprava i popisnih komisija. S obzirom da se spominje više komisija ovdje treba naglasiti da se radi o Opštinskoj popisnoj komisiji (OPK).	Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 9 Isto kao u primjedbi	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Zakonom o lokalnoj samoupravi (“Sl. list CG”, br. 02/18, 34/19, 38/20) taksativno su propisane jedinice lokalne samouprave. Kako su jedinice lokalne samouprave i Glavni grad i Prijestonica, to se ne može prihvatiti zajednički izraz – opštinska popisna komisija.
Član 13	Primjedba: član 13 terminoloski upodobiti. Termini ili izrazi nijesu statistički a odnose se na Upravu za statistiku. U stavu 3 navodi se „popisnica,,trebalo bi,, upitnik,, što je do sada bio uobičajeni izraz u crnogorskoj statistici. Stav 5 obrazuje komisiju kao posebno upravljačko tijelo Uprave ... Stav 6 obrazuje druge Komisije Uprave Komisija je Vladino tijelo a ne statisticko. Često pominjanje izraza komisije može dovesti do zabune svih učesnika u procesu pripreme, organizacije i sprovođenja popisa. Statistička	Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije 10: Popis je najveća i najobimnija statistička akcija koja je od znacaja ne samo za statistiku nego i za cijelu državu.	<u>Prihvata se - Obrazloženje</u> Izraz popisnica – mijenja se u izraz upitnik za lice <u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20, 01/21, 02/21,29/21,34/21,41/21,85/21) propisano je da se za vršenje poslova koji zahtijevaju određenu stručnu saradnju ... mogu obrazovati projektne grupe, timovi ili drugi odgovarajući oblici rada. Kako niti jednim zakonskim ili podzakonskim propisom nije zabranjeno obrazovanje komisija, a imajući u vidu i dugu praksu ovog organa u formiranju i radu popisnih komisija, to je i u ovom zakonskom propisa upotrijebljen izraz komisija.

	<p>tijela su radne grupe ili timovi, biro, odbor i slicno</p> <p>Predlog: Obrazovati pored Statističkog radnog tijela i Vladino tijelo (Komisiju) sa ciljem nadgledanja popisa i popularizacija Popisa među stanovništvom (cinili bi je predstavnici Parlamenta, Vlade, Naučne zajednice, NVO, IJZCG i Monstata).</p>		<p>Takođe, obrazovanje drugih komisija nije u nadležnosti Uprave za statistiku.</p> <p>Takođe, poštujući profesionalnu nezavisnost Uprave za statistiku, a imajući u vidu odredbe člana 12 gdje je propisano da Uprava priprema, organizuje i sprovodi popis u saradnji sa drugim organima, mišljenja smo da nije potrebno obrazovati Vladino tijelo sa ciljem nadgledanja i popularizacije popisa.</p>
Član 14	<p>Primjedba: Članom 14 Jedinica lokalne samopurave obezbjeđuje prostorije, korišćenje opreme i drugih sredstava potrebnih za rad popisne komisije, u skladu sa pravilima Uprave za statistiku;</p> <p>Predlog: U stavu 3 navodi se da lokalna samouprava obezbjeđuje prostorije, smatram da u istom stavu treba navesti da se ove prostorije daju u zakup Upravi za statistiku čiji će predstavnik član OPK obavezati za ispunjavanje propisanih sigurnosnih mjera u cilju zaštite individualnih podataka. U slučaju nasilnog obijanja prostorije odgovorno lice je Predsjednik opštine.</p>	<p>S obzirom da u ovom članu nije navedeno ko je odgovoran za čuvanje individualnih podataka, kakve prostorije su potrebne i da li su adekvatene kaznene mjere za nepostovanje službene tajne i slicno smatram opravdanim predlog da kancelarija treba da bude data u zakup Upravi za statistiku i da se lično zaduži samo jedan član OPK (predstavnik Monstata) kao odgovorno lice za čuvanje individualnih podataka.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl. list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju zakup prostora pri jedinicama lokalne samouprave, ne treba biti zakonsko pitanje.</p>
Član 15	<p>U članu 15 definiše se neadekvatan broj članova opštinske komisije:</p> <p>Predlog: Uključiti predstavnike Zavoda za zaposljavanje,</p>	<p>Smanjiti broj predstavnika Monstata u svim opstinama osim u Podgorici, Niksici i Bijelom Polju. Po predlogu bilo bi potrebno 72 uposlana u Monstatu angazovati na teren od</p>	<p><u>Prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Shodno dostavljenom predlogu član 15 će se izmijeniti - tako što će član popisne komisije biti i predstavnici Zavoda za zapošljavanje Crne Gore, a</p>

	predstavnik Instituta za javno zdravlje i predstavnik NVO.	ukupno 97 pod uslovom da su svi radno angazovani i da nema odsutnih sa posla a sa cime bi se ugrozile ostale aktivnosti koje su redovne u Monstatu.	broj predstavnika Uprave za statistiku će biti između dva i pet u zavisnosti od veličine lokalne samouprave.
Član 16	Primjedba: naziv člana 16 treba da glasi Poslovi Opštinskih popisnih komisija a u daljem tekstu koristiti skraćenicu OPK	Termin,, Opštinska popisna komisija,, i skraćenicu,, OPK,, su uobičajeni nazivi u crnogorskoj statistici.	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Zakonom o lokalnoj samoupravi (“Sl. list CG”, br. 02/18, 34/19, 38/20) taksativno su propisane jedinice lokalne samouprave. Kako su jedinice lokalne samouprave i Glavni grad i Prijestonica, to se ne može prihvatiti zajednički izraz – opštinska popisna komisija, a samim tim ni naziv člana nacrta zakona.
Član 22	Primjedba: u Članu 22, Stav 1. jasno se vidi da prije nego Uprava za katastar ne realizuje statističko-tehničku dokumentaciju popis se ne može sprovesti (najranije tri mjeseca od toga). Predlog: razraditi obaveze Uprave za katastar i Monstata	Potrebno je da se izradi metodološko-organizaciono uputstvo za pripremu i ažuriranje geoprostornih podataka za potrebe terenskog rada i angazovanja popisivača na terenu u popisu (podrazumijeva se revizija granica statističkih i popisnih krugova, ažuriranje prostornog registra, izrada i štampanje mapa, povezivanje geoprostornih podataka sa podacima popisa u cilju njihove obrade i publikovanja. Ovo je kukavicije jaje bez ideje kako da se riješi problem i obaveza koja proizilazi iz dva predhodna zakona (Zakona o prostornom registru i zakona o statistici) a po osnovu kojih je prepoznata nadležnost Monstata za njegovo ažuriranje).	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“ Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju razrada obaveza drugih organa popisa tj. metodologija ažuriranja geoprostornih podataka, ne treba biti zakonsko pitanje.

<p>Član 23</p>	<p>U Članu 23 se štidno navodi radi obrade podataka prikupljenih popisom. Ovo treba jasnije definisati da se ne shvati da se ovo može zloupotrijebiti (posebno u slučaju osjetljivih pitanja).</p>	<p>Pristup administrativnim izvorima podataka Uprava za statistiku treba da ima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Za potrebe pripreme i organizacije popisa. - Procenja obuhvata popisnih jedinica i - Unapredjenja kvaliteta prikupljenih podataka. 	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl. list CG“, br.2/10), zakon treba da sadrži jasne, sažete i razumljive norme. U konkretnom slučaju odredba o pristupu administrativnim izvorima podataka (čl. 23 nacrtu zakona) je jedinstvena, sveobuhvatna i povezana cjelina.</p>
<p>Član 25</p>	<p>Članom 25 utvrđuje se način prikupljanja podatka metodom intervjua (valjda PAPI ili CAPI ali se ne navodi a trebalo bi). Predlog: Predvidjeti kombinovani metod u dvije faze: on line (CAWI) metod i druga faza metod intervjua (PAPI/API)</p>	<p>U ovom slučaju nema odgovora na pandemiju izazvanu virusom Corona a što je već praksa u EU i u zemljama regiona (Hrvatska i Makedonija). Popisivača, instruktora i drugih učesnika u popisu bice oko 6000 i za njih treba da se obezbijedi PCR test ili druga potvrda o zdravstvenom stanju kako bi im se obezbijedio ulazak u domaćinstvo a sa druge strane da li ce se naći toliko njih koji ce dobrovoljno ući u svako domacinstvo bez provjere. Predlagač nacrtu ovoga zakona o ovome nije razmišljao. Posebno naglasavam prednost CAWI metode u smislu bržeg prikupljanja i objavljivanja podataka.</p>	<p><u>Prihvata se djelimično– Obrazloženje</u></p> <p>Povodom dijela primjedbe koja se odnosi na metod prikupljanja podataka ističemo - poštujući principe dobre metodologije, princip ekonomičnosti troškova i princip tačnosti i pouzdanosti (čl. 6 st.1 tač.7, 10 i 12 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike) – Uprava za statistiku priprema sprovođenje popisa u okviru svojih i ponuđenih mogućnosti. U skladu sa navedenim ovaj organ nema tehničkih, kadrovskih, ali ni finansijskih mogućnosti za primjenu predloženog. Povodom dijela primjene koja se odnosi na sprovođenja popisa u uslovima COVID 19 i metodi prikupljanja ističemo – Uprava za statistiku će popisne aktivnosti sprovesti i u prostorijama koje za to budu određene.</p>
<p>Član 29</p>	<p>OVO JE POSEBNA PRICA!!! Primjedba: Član 29 predstavlja primjer neodgovornog i neprofesionalnog pristupa predlagača nacrtu odnosna lica ili radne grupe koja je radila na</p>	<p>Nejasno u stavu 6. koja su to lica iz člana 30. a gdje se u članu 30 ne spominju nikakva lica.</p>	<p><u>Prihvata se - Obrazloženje</u> Briše se čl. 29 stav 6 - tehnička greška</p>

	pripremi nacrtu ovog Zakona u Monstatu, ne samo u ovom članu već stiže se utisak u cijelom tekstu.		
Član 31.	Primjedba u članu 31. nedorečeno u 1. stavu „sredstva obezbjeđuju se iz Budžeta ...“, Predlog: treba dodati - i prenose se Upravi za statistiku.		<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Izrazi propisani u čl. 31 st.1 nacrtu zakona su usklađeni sa izrazima Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti(“Sl.listCG”,br.20/14,56/14,70/17,04/18,55/18, 70/21).
	Predlog 1.: Nacrt zakona vratiti Monstat-u odnosno Radnoj grupi (koju nazivaju Komisijom) za izradu zakona o popisu, zatim dostaviti Statističkom Savjetu na mišljenje (sto je ranije smišljeno preskočeno da bi pojedini navodno nevladini predstavnici transparentno reagovali a isti nijesu nasli za shodno kao članovi Savjeta da se zapitaju zasto Monstat ne saziva ni jednu sjednicu Savjeta ni u 2020 ni u 2021. godini) pa tek nakon toga dostaviti Ministarstvu finansija radi sprovođenja Javne rasprave i na dalju proceduru prema sekretarijatima, Evropskoj komisiji i Vladi i dalje prema Skupstini.	Za predlog 1. Predloženi nacrt Zakona je terminološki uprošten dokumenat sa aspekta koriscenja statističkih izraza dodatno nedovoljno pravno uobličen i na kraju sadržajno nedovoljno definisan. Ovakav dokumenat u nacrtu dostavljen Ministarstvu kao i dosadašnji rad na pripremi Popisa stanovništva u Upravi za statistiku imao je za cilj da se ne izvršavanjem obaveza Popis ne sprovede u 2021 godini sto je i uradjeno. Nijedna aktivnost u nadležnosti Monstat nije izvršena. Sada vec krajem 2021. godine prvi scenario je sproveden i prelazi se na drugi, namjera je Popis treba sprovesti (kad Vlada kaze shodno nacrtu Zakona, ocekujuci u novembru) a onda kasnije i ponistiti rezultate popisa (ova iskustva su vec vidjena u Makedoniji i Bosni).	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> <u>Procedura pripreme i usvajanja zakona je jasno definisana u pravnom sistemu Crne Gore i predlagač se pridržava iste u svim fazama, a koja se u dosadašnjem periodu odnosi i na objavljivanje Nacrta zakona na javnu raspravi sa programom javne rasprave i obrazloženjem, kao i dostavljanje Nacrta zakona sa obrazloženjem i Izvještajem o sprovedenoj analizi uticaja propisa Statističkom savjetu u cilju davanja stručnog mišljenja.</u>

	<p>Predlog 2: Produžiti rok za javnu raspravu sa promijenjenom agendom. Predlagač nacrtu Zakona o popisu priprema prezentaciju sa ciljem da se omogući održavanje okruglih stolova, tribina sa navedenim mjestom i datumom održavanja ili on line (putem Skype) ili u salama gdje je moguće ispoštovati preporuke nadležnih institucija</p>	<p>Za predlog 2. kao način sprovođenja javne rasprave navedeno je da nema okruglih stolova, tribina prezentacija i slično već da se predloži sugestije i komentari mogu dostaviti Ministarstvu finansija i socijalnog staranja pravdajući to epidemiološkom situacijom i poštovanjem preporuka nadležnih institucija. S obzirom da smo svjedoci da se održavaju Parlamentarna zasjedanja i slično siguran sam da i lice ili radno tijelo koje je pripremalo Program javne rasprave (po meni opet neko iz Monstata) imalo namjeru da opstruiše čitav proces vezan za Popis stanovništva.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p><u>Procedura usvajanja zakona je jasno definisana u pravnom sistemu Crne Gore i predlagač se pridržava iste u svim fazama.</u> Usljed aktuelne epidemiološke situacije u zemlji i proglašenju pandemije novog korona virusa, cijenilo se opravdanim da javna rasprava nema organizovan okrugli sto, već da se predloži, sugestije i komentari na Nacrt Zakona dostave Ministarstvu finansija i socijalnog staranja.</p>
	<p>Predlog 3. Zbog svega gore navedenog naslov Nacrta Zakona treba da glasi:</p> <p style="text-align: center;">ZAKON O POPISU STANOVNIŠTVA, DOMAĆINSTAVA I STANOVA U 2022. GODINI</p>	<p>Za predlog 3. Jasno je da smo dovedeni u situaciju da ne postoje realne osnove da se popis održi u 2021. godini.</p> <p>Zbog očuvanja rejtinga Vlade i nadležnog ministarstva popis treba sprovesti na način da isti bude prihvaćen od svih nadležnih institucija domaćih i stranih i bude prava osnova za sve ekonomske i socijalne aktivnosti koje se zasnivaju na tačnim i pouzdanim podacima.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>U toku javne rasprave o Nacrtu zakona, imajući u vidu nemogućnost preciznog definisanja datuma, prihvaćen je komentar da se briše godina u naslovu i tekstu nacrtu zakona.</p>
<p><i>Nebojša Babović</i></p>			

<p>Član 12</p>	<p>Primjedba/predlog/sugestija 1: U članu 12, stav 2 se brišu riječi Podgorica i Cetinje,</p>	<p>Crna Gora ima samo jedan glavni grad i jednu prestonicu, te su njihovi nazivi pleonazam.</p>	<p><u>Prihvata se - Obrazloženje</u></p> <p>Iz člana 12 stav 2 nacrtu zakona, brišu se riječi Podgorica i Cetinje.</p>
<p>Član 9</p>	<p>U članu 9 uz vjeroispovijest se dodaje objašnjenje u zagradi (pripadnost registrovanoj vjerskoj zajednici), a u formularu se uz vjeroispovijest nalazi spisak ponuđenih odgovora koji odgovara spisku registrovanih vjerskih zajednica na dan referentnog momenta popisa. Vjerske zajednice se nabrajaju po abecednom ili azbučnom redu.</p>	<p>Precizne informacije o pripadnosti registrovanim i drugim vjerskim zajednicama će dati preciznije podatke, spriječiti razne manipulacije brojevima posebno kod muslimana i pravoslavaca i daće upotrebljive podatke sa kojima će korisnici moći da raspolažu i shodno tome planiraju aktivnosti. Državne institucije i lokalne uprave će na ovaj način imati i precizne podatke na osnovu kojih će moći da planiraju i izdatke za pojednice vjerske zajednice, shodno broju članova koje pojedine imaju, a upoređivanjem podataka će biti omogućena transparentnost kontrole budžetskih sredstava i biti onemogućena diskriminacija ili protežiranje pojednih vjerskih zajednica. Takođe vjerske zajednice imaju niz obaveza i prava prema Zakonu o slobodi vjeroispovijesti i ostalim propisima, te je neophodno podatke uskladiti sa praksom u kojoj će se koristiti.</p> <p>Na ovaj način će se onemogućiti i besmislene interpretacije kao što su se u prethodnom popisu 2011. statistički</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl. list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju spisak vjerskih zajednica, ne može biti pitanje ovog zakona.</p> <p>Takođe ističemo, shodno preporukama UNECE za popis 2020. godine ovo je otvoreno pitanje, na koje se stanovništvo slobodno izjašnjava.</p>

		<p>razdvojile islamska i muslimanska vjeroispovijest.</p> <p>Naravno, boljom definicijom će biti ostavljena i mogućnost izjašnjavanja kao ateista, agnostik ili ostalo.</p> <p>Izjašnjavanje na ovaj način je potpuno u skladu sa praksama u drugim zemljama koje prikupljaju podatke o vjeroispovijesti.</p>	
Član 9	U članu 9, u zagradi posle maternji jezik, redoslijed se mijenja i jezici se nabrajaju po azbučnom ili abecednom redosledu.	<p>Objasnenje primjedbe/predloga/sugestije 3: S obzirom da se prilikom prikupljanja podataka treba voditi principom neutralnosti, ne smije se nijednom izjašnjenju davati prednost. U kategoriji jezika se ta prednost daje crnogorskom i srpskom.</p>	<p><u>Prihvata se - Objasnenje</u></p> <p>U članu 9 riječi: “maternji jezik (crnogorski, srpski, bosanski, albanski, hrvatski ili neki drugi jezik)”, mijenja se i glasi: “jezik kojim lice uobičajno govori”.</p>
Član 10	U članu deset se prikupljaju podaci o broju i tipu motornih vozila i drugih prevoznih sredstava u posjedu domaćinstva, kao i o broju i tipu računara i pametnih telefona u domaćinstvu.	S obzirom da su transport i informatička pismenost temelji društva u 21. vijeku ovi podaci mogu pomoći prilikom definisanja transportnih politika, kao i politika obrazovanja i informisanja, kao i strategijama ukupne digitalizacije društva.	<p><u>Ne prihvata se – Objasnenje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa čl.33 st.1 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike – Uprava za statistiku sprovodi probna istraživanja kada je potrebno izvršiti ocjenu metodologije ili kvaliteta podatka koje treba prikupiti statističkim istraživanjem ili popisom. U skladu sa ovim navedeni podatak treba prvo testirati, a što za ovo pitanje nije urađeno.</p>

Član 11	U članu 11 se dodaje i prikupljanje podataka o priključku na internet i televiziju koje uključuje podatke o tipu priključka na internet i televiziju (kablovski, antena, bežično....)	Ovi podaci su neophodni za definisanje i planiranje strategija digitalizacije društva u segmentima informisanja, javne uprave i obrazovanja.	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Poštujući princip blagovremenosti i preciznosti (čl. 6 st.1 tač.13 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike, prema kojem zvanična statistika ima obavezu da redovno provjerava adekvatnost podataka zvanične statistike i da blagovremeno prepozna nove potrebe korisnika za određenim vrstama podataka – Uprava za statistiku sprovodi istraživanje o upotrebi informaciono komunikacione tehnologije u domaćinstvima, na godišnjem nivou, koje ima predložene informacije, iz kojeg razloga nije potrebno prikupljati ove informacije u drugom statističkom istraživanju tj. popisu.</p>
Petar Zogović			
Član 1	“uređuju” zamijeniti sa “određuju” Briše se dio u zagradi		<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20,01/21,02/21,29/21,34/21,41/21,85/21) ,ovom organu je u pripremi nacрта zakona, pružena stručna pomoć, od strane nadležnog organa koji se stara o usklađenosti zakona, drugih propisa i opštih akata u postupku pripreme sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, dosljedno su primijenjeni – jezik, stil i način pisanja propisa, koji su sastavni dio Pravno tehničkih pravila za izradu propisa. Takođe, predlog zakona će i formalno biti upućen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore.</p>
Član 2	“kao” briše se, i dio u zagradi		<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p>

			<p>Postupajući u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20, 01/21, 02/21,29/21,34/21,41/21,85/21), ovom organu je u pripremi nacrt zakona, pružena stručna pomoć, od strane nadležnog organa koji se stara o usklađenosti zakona, drugih propisa i opštih akata u postupku pripreme sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, doslono su primijenjeni – jezik, stil i način pisanja propisa, koji su sastavni dio Pravno tehničkih pravila za izradu propisa. Takođe, predlog zakona će i formalno biti upućen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore.</p>
<p>Član 3. Tačka 1)</p>	<p>Da glasi u cjelini 1) Stanovnici a) Državljeni Crne Gore koji imaju prebivalište ili boravište u Crnoj Gori b) Stranci koji imaju stalni ili privremeni boravak u Crnoj Gori, stranci kojima je odobrena međunarodna zaštita, stranci koji traže međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori.</p>	<p>Objašnjenje: Riječ “lica” je apstraktna, pa se mora zamijeniti riječju “stanovnici” kako kaže naslov zakona i značenja u članu 8. Podtačka mora počinjati imenicom “državljanin Crne Gore” zato što je državljanstvo pravni odnos između čovjeka i suverene države. Takav je termin u čl. 45 Ustava. Briše se “odnosno” kao pogrešan predlog s genitivom (2. Padež) jer predlog označava blizinu pojmu s imenom u genitive “državljanin”. Ne može se uvijek znati da li predlog označava potvrđivanje i dodirivanje u smislu koga se nešto tiče, od koga potiče, kome pripada ono što označava riječ uz koju dolazi. Podtačka b) sadrži tri kategorije stranaca, pa se treća kategorija ne označava riječju “ili” nego zarezom. Cio tekst mora biti identičan sa čl. 21.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20,01/21,02/21,29/21,34/21,41/21,85/21) , ovom organu je u pripremi nacrt zakona, pružena stručna pomoć, od strane nadležnog organa koji se stara o usklađenosti zakona, drugih propisa i opštih akata u postupku pripreme sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, doslono su primijenjeni – jezik, stil i način pisanja propisa, koji su sastavni dio Pravno tehničkih pravila za izradu propisa. Takođe, predlog zakona će i formalno biti upućen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore.</p>

<p>Član 8 tačka 2 tačka 3</p>	<p>Brisati “stav 1”, jer ne postoji drugi. U tački 3 “uobičajenim mjestom boravka” precizirati da se ne ukršta sa pojmom boravišta, nego tačnije pojmom stanovanja, ili življenja ili rada.</p>		<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20,01/21,02/21,29/21,34/21,41/21,85/21) , ovom organu je u pripremi nacrt zakona, pružena stručna pomoć, od strane nadležnog organa koji se stara o usklađenosti zakona, drugih propisa i opštih akata u postupku pripreme sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, doslono su primijenjeni – jezik, stil i način pisanja propisa, koji su sastavni dio Pravno tehničkih pravila za izradu propisa. Takođe, predlog zakona će i formalno biti upućen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore.</p>
<p>Član 26 Stav 2</p>	<p>Termin “ličnu ispravu” precizirati pravilnim nazivom, jer lice koje daje ili prima podatke ne može znati koja vrsta isprave zadovoljava.</p>		<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20,01/21,02/21,29/21,34/21,41/21,85/21) , ovom organu je u pripremi nacrt zakona, pružena stručna pomoć, od strane nadležnog organa koji se stara o usklađenosti zakona, drugih propisa i opštih akata u postupku pripreme sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, predlog zakona će i formalno biti upućen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore.</p>
<p>Član 27. Stav 3</p>	<p>Riječ “obuhvaćeno” zamijeniti sa “koje se obuhvata” kao što počinje čl. 26.</p>	<p>Objašnjenje: U objašnjenju za član 27 su naznačena više svojstava “punoljetnog člana kućanstva odnosno roditelja” usvojitelja ili staratelja” dok nacrtu čl. 27 nije precizno iskazano ko za koga može</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Postupajući u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20,01/21,02/21,29/21,34/21,41/21,85/21) , ovom organu je u pripremi nacrt zakona, pružena stručna pomoć, od strane nadležnog organa koji se</p>

		dati podatke. U ovom dijelu potrebna ne bitna redukcija.	stara o usklađenosti zakona, drugih propisa i opštih akata u postupku pripreme sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, dosleno su primijenjeni – jezik, stil i način pisanja propisa, koji su sastavni dio Pravno tehničkih pravila za izradu propisa. Takođe, predlog zakona će i formalno biti upućen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore.
Član 27. Stav 4	Brisati “Za lica iz člana 3. Tačke 1, alineje 1 ovog zakona” da stoji “Za državljane Crne Gore. Potrebno je obratiti pažnju da je ujednačeno shvatanje lica koja daju podatke sa onim iz prethodnih odredaba.	Primjedba/predlog/sugestija Zaključno: Stil zakonskog izraza zahtijeva izrične rečenice, a ne zavisno-upitne. Ime pojma mora imati identičnu riječ. Obrazloženje primjedbe/predloga/sugestije: Bilješka uz objavljeni tekst glasi da se raspravlja o “radnoj verziji Nacrta”, a obrazac daje za raspravu o Nacrtu. To opravdava i ovaj prilog kakav je.	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Postupajući u skladu sa Uredbom o organizaciji i načinu rada državne uprave (“Sl. list CG”, br. 118/20,121/20,01/21,02/21,29/21,34/21,41/21,85/21) , ovom organu je u pripremi nacrt zakona, pružena stručna pomoć, od strane nadležnog organa koji se stara o usklađenosti zakona, drugih propisa i opštih akata u postupku pripreme sa Ustavom i pravnim sistemom. Takođe, dosleno su primijenjeni – jezik, stil i način pisanja propisa, koji su sastavni dio Pravno tehničkih pravila za izradu propisa. Takođe, predlog zakona će i formalno biti upućen na mišljenje Sekretarijatu za zakonodavstvo Crne Gore.
	<i>Bošnjačko vijeće u Crnoj Gori</i>		
OPŠTI DIO	Popis stanovništva, domaćinstava i stanova je u svim demokratskim državama relativno uobičajen i ustaljena desotogodišnja način popisivanja/statistička aktivnost. Prikupljaju se relevantni podaci o stanovništvu i ostalim elementima koji služe za planiranje daljeg razvoja države, što u Crnoj Gori, već duže, nije slučaj zbog učestalih političko-		<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Usvajanje Zakona o popisu je proceduri. Datum sprovođenja popisa nije definisan u nacrtu zakona pa se ne može govoriti o odlaganju popisa. Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. Konkretno

	<p>socijalnih tenzija. Takođe, nacionalne podjele u Crnoj Gori su toliko izražene da bi popis stanovništva po ubrzanom postupku doveo do još dublje krize. Stoga, smatramo da se popis treba odložiti i prethodno temeljito pripremiti;</p> <ul style="list-style-type: none"> •Nacrt Zakona je suprotan vladavini prava, a što je propisano Ustavom Crne Gore (član 1); •Odredbe Nacrta zakona koje se odnose na metodologiju popisa, nijesu jasno precizirane, tačnije, suviše su uopštene i nedorečene, tako da je sama metodologija praktično „sveobuhvatna“ ali isto tako ona isključuje valjani kritički pristup. 		<p>Metodologija je predviđena kao podzakonski akt koji detaljnije razrađuje sve popisne faze.</p>
Član 2	<p>Odredbama člana 2 Nacrta Zakona se propisuje da period sprovođenja popisa, kao referentni momenat popisa treba da utvrdi Vlada Crne Gore. Ova odredba je problematična u cjelosti, jer u Nacrtu se mora odrediti rok popisa i prema kojem stanju i na koji dan, koji se smatra referentnim trenutkom popisa. Vlada ni u kom slučaju ne može određivati navedene radnje;</p>		<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju Vlada Crne Gore će aktom u okviru svojih ovlašćenja odrediti tačan period sprovođenja popisa i isti ne mora biti zakonsko pitanje.</p>
Član 8	<p>Značenje izraza, toliko ima nedostataka, pa je obrađivač Nacrta predmetnog Zakona</p>		<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p>

	<p>zaboravio osnovne pojmove (da je popis najveće statističko istraživanje, šta je popisivanje, popisni krug, stanovništvo, popisivač i dr.)</p>		<p>Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl. list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju sva potrebna značenja izraza za sprovođenje statističkog istraživanja popisa, sastavni su dio metodološkog uputstva i ne mogu biti zakonsko pitanje, osim ključnih navedenih izraza.</p>
<p>Član 3</p>	<p>Stav 1, poslije alineje 1, dodati alineju 2, koja glasi:</p> <p>“državljeni Crne Gore sa prebivalištem, odnosno boravištem u Crnoj Gori, bez obzira na to da li su u vrijeme sprovođenja Popisa prisutni u svom mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u Crnoj Gori ili u inostranstvu“.</p>	<p>Ovo pitanje je posebno osjetljivo za manjinske narode i nacionalne zajednice u Crnoj Gori, jer svaki pokušaj da ista lica budu izbrisana iz sređenih registara (što se može čitati zabrinjavajućom intencijom) predstavlja veliku nepravdu i pravno nasilje nad manjinama.</p> <p>Opšte je poznata činjenica da, sa malim izuzetkom, većinu crnogorske dijasporu čine građani Bošnjaci. Poznata su organizovana udruženja bošnjačke dijasporu u gradovima SAD-a, Luksemburgu, Cirihi, Beču, Frankfurtu, Štuttgartu, Istanbulu i drugim gradovima regiona i širom svijeta. U najvećem broju oni se nijesu odrekli svog porijekla i mjesta rođenja, a time ni boravka i prebivališta. Danas oni čine najmanje jednu trećinu bošnjačke populacije u Crnoj Gori, a koja je životno vezana za poslove van zemlje. Ostaviti taj broj građana bez jasnog statističkog</p>	<p><u>Prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Član 3 stav 1 tačka 1 se mijenja i glasi:</p> <p>-crnogorski državljani koji imaju prebivalište ili boravište u Crnoj Gori bez obzira da li su prisutni u mjestu stanovanja ili privremeno borave u drugom mjestu u Crnoj Gori ili u inostranstvu.</p> <p>Važno je istaći jasnu razliku između popisnog stanovništva i stanovništva sa uobičajenim mjestom boravka u Crnoj Gori. Naime, nacionalni interes je popisati državljane Crne Gore ili “dijasporu” koja je svojim istorijskim i kulturnim vezama dio Crne Gore. Međutim, međunarodne preporuke zbog jedinstvenog metodološkog pristupa zahtjevaju poštovanje definicije uobičajenog mjesta boravka u izvještavju o broju stanovnika jedne države. Ovo je posebno važno iz razloga računanja globalnog - svjetskog broja stanovnika, kako bi se izbjeglo duplo prikazivanje stanovnika-u matičnoj državi i u državi gdje boravi duže od godine.</p>

		predstavljanja, ne samo da je nepravda i ljudski grijeh već bi to bio nedostatak zakona koji bi ulazio u oblast kršenja ili pak nepoštovanja osnovnih ljudskih prava. Stoga predlažemo da se odredba član 3. Nacrta zakona dopuni tako što će se preciznije odrediti da će se popisom obuhvatiti i crnogorski državljani koji radno i privremeno borave van Crne Gore.	
U Nacrtu Zakona potrebno je dodati novi član ili u članu 5, navesti evropske regulative i uredbe koje regulišu ovu oblast i našu usklađenost sa istim	“Ovim Zakonom osigurava se sprvodjenje sljedećih uredbi Europske unije: Uredba (EZ) br. 763/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća od 9. jul 2008. o popisu stanovništva i stanova (SL L 218, 13. 8. 2008.), i Uredba Komisije (EU) 2017/712 od 20. april 2017. o utvrđivanju referentne godine i usvajanju programa statističkih podataka i metapodataka za popis stanovništva i stanova predviđenih Uredbom (EZ) br. 763/2008 Evropskog parlamenta i Vijeća (SL L 105, 21. 4. 2017.)”;	I za nacionalno odnosno etničko određenje, kao i za jezičko, predlažemo da se u Nacrtu ovog zakona a kasnije i u popisnici predvidi mogućnost navođenja -odabira jednog od imena naroda koji žive u Crnoj Gori a koji su navedeni u Preambuli Ustava Crne Gore. Pripadnici “drugih” nacionalnosti će u popisnici navesti I upisati odgovarajući podatak o svojoj nacionalnosti. Na ovaj način će se izbjeći dobijanje odgovora-podataka koji predstavljaju razne kombinacije-mikseve različitih nacionalnosti koje žive u Crnoj Gori i koje je kasnije teško razvrstati i koristiti. Ovi odgovori se mogu smatrati pokušajem stvaranja novih nacija “kloniranjem” postojećih i svakako ne doprinose kvalitetu popisa i prikupljenih podataka. Naime, prilikom nekoliko prethodnih popisa, zbog raznih okolnosti, dio građana se na ovo pitanje izjasnio	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Postupajući u skladu sa Smjernicama za usklađivanje propisa Crne Gore sa pravnim poretkom Evropske unije (“Sl. list CG”, br.02/10) nije dozvoljeno u propis se pozivati neposredno na regulativu ili direktivu. Iz ovih razloga Uprava za statistiku će uz predlog zakona dostaviti i Izjavu o usklađenosti predloga akta sa odgovarajućim propisima Evropske unije, sa pratećom tabelom usklađenosti, u kojima će biti naznačene sve primjenjive regulative i direktive.
Član 9	Stav 1 Predloga Zakona o popisu stanovništva, domaćinstava i stanova u 2021 godini, nakon riječi “nacionalna odnosno etnička pripadnost” u zagradi dodati riječi: (“Crnogorac, Srbin, Bošnjak, Albanac, Musliman,		<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl.list CG“, br.2/10), u postupku izrade zakona, radi postizanja njegove saglasnosti sa Ustavom, ne treba preuzimati odredbe Ustava,

	Hrvat ili drugi, u odgovarajućem rodu”);	blago rečeno čudno, navodeći nacionalnosti koje ne postoje. Tako su se na popisu 2011. godine neki građani izjasnili o nacionalnosti kao: Bosanci, Bošnjaci-Muslimani, Crnogorci- Muslimani, Crnogorci-Srbi, Muslimani-Bošnjaci, Muslimani-Crnogorci i Srbi-Crnogorci, iako te nacije ne postoje. Nedavno je objavljeno jedno istraživanje CEDEM-a koje je pokazalo da bi se i na predstojećem popisu dio građana slično izjasnio, što bi svakako trebalo preduprijediti.	odnosno uređivati pitanja koja su Ustavom uređenja. Iz ovih razloga shodno preporukama UNECE za popis 2020. godine ovo je otvoreno pitanje, na koje se stanovništvo slobodno izjašnjava.
Član 9	Potrebno je u članu 9, riječ "vjeroispovjest" zamijeniti riječima "vjerska pripadnost	Potrebno je u članu 9, riječ "vjeroispovjest" zamijeniti riječima "vjerska pripadnost", obzirom da se pripadnici islama (muslimani) ne ispovijedaju i ta riječ nije prikladna. Zatim kod te izmijenjene riječi, u zagradi, treba navesti i konfesije u CG, kao što je pojašnjeno kod maternjeg jezika;	<u>Prihvata se - Obrazloženje</u> Riječ vjeroispovjest mijenja se i glasi - vjera
		Obrazloženje U Nacrtu Zakonu dodati podnaslov “Jezik i pismo popisnog upitnika” i utvrditi da se: a)Popisni upitnik ispunjava na crnogorskom jeziku i latiničnim pismom; b)Pripadnicima nacionalnih manjina omogućuje se pravo uvida u ogledni primjerak popisnog upitnika na jeziku	<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju uvid u popisni upitnik, ne treba biti zakonsko pitanje.

		i pismu Naroda, nacionalne manjine kojoj pripadaju.	
Član 10	Pored upisa podatka za naziv opštine, potrebno je dodati i riječ grad i prijestolnica, obzirom da Podgorica ima status glavnog grada, a Cetinje prijestolnice		<u>Prihvata se - Obrazloženje</u> Riječ opština, mijenja se i glasi - lokalna samouprava
Član 11	Dodati da se moraju popisati i svi vjerski objekti u CG, koji se koriste za razne obrede i gdje povremeno ili stalno boravi određeni broj vjerskih službenika i dr. lica;		<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Naziv nacrtu zakona je Popis stanovništva, domaćinstava i stanova, tako da shodno navedenom ne vrši se popis vjerskih objekata. Ukoliko lice živi u vjerskom objektu, popisuje se da živi u kolektivnom stanu.
Član 13	Dodati novi stav koji glasi: “Uprave za statistiku i obezbjeđuje zainteresovanim licima (organizacije, institucije...) mogućnost uvida u popisni materijal, a zatim i kontrolu popisanog materijala”.		<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Popis je statističko istraživanje, koje se sprovodi u skladu sa principom profesionalne nezavisnosti i principom poverljivosti statističkih podataka (čl.6 st.1 tač.1 i 5 Zakon o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike “Sl. list br.18/12, 47/19), iz kojih razloga se ne može prihvatiti komentar.
Član 24	Navesti kao zabranu da popisivač ne smije na lice koje popisuje uticati u davanju odgovora na tražene statističke podatke		<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u> Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl.list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju rad popisivača je regulisan Uputstvom za popisivača, iz kojeg razloga ovo ne treba biti zakonsko pitanje.
	Potrebno je definisati novi član kojim bi se definisalo da za izbor		<u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u>

	popisivača prednost ima onaj kandidat koji je iz mjesta (reona) koji se popisuje, a sve u cilju boljeg poznavanja terena i lokalnog stanovništva;		Shodno Pravno – tehničkim pravilima za izradu propisa (“Sl. list CG“, br.2/10), zakon ne treba da sadrži norme sprovedbenog karaktera koje treba da budu predmet podzakonskog akta. U konkretnom slučaju uslovi koje trebaju da ispunjavaju popisivači, instruktori i druga lica koja učestvuju u popisu će biti navedeni u javnom oglasu koji će biti objavljen u sredstvima informisanja i ne treba biti zakonsko pitanje.
	<p>12. U Nacrtu Zakona, potrebno je propisati da se Popis realizuje na dva načina:</p> <p>a) lica se mogu popisati samostalno, koristeći se popisnim upitnikom u elektronskom obliku koji će biti dostupan kroz elektronski sistem e-građani, istovremeno popisujući stanovništvo i stan u kojem stanuju,</p> <p>b) popisivači popisuju pomoću elektronskih uređaja sve popisne jedinice koje nijesu samostalno popisane i obavljaju kontrolu podataka prikupljenih samostalnim popisivanjem.</p>		<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Poštujući principe dobre metodologije, princip ekonomičnosti troškova i princip tačnosti i pouzdanosti (čl. 6 st.1 tač.7, 10 i 12 Zakona o zvaničnoj statistici i sistemu zvanične statistike) – Uprava za statistiku priprema sprovođenje popisa u okviru svojih i ponuđenih mogućnosti. U skladu sa navedenim ovaj organ nema tehničkih, kadrovskih, ali ni finansijskih mogućnosti za primjenu predloženog.</p>
	<i>UNHCR</i>		
Član 3	<p>Popis će obuhvatiti sljedeća lica i stambene jedinice:</p> <p>1) lica:</p> <p>- crnogorski državljani koji žive u Crnoj Gori, odnosno koji imaju prebivalište ili boravište u Crnoj Gori;</p>	<p>UNHCR izuzetno cijeni ekspertizu, kapacitete i iskustvo Uprave za statistiku Crne Gore u sprovođenju popisa. U isto vrijeme, kao agencija UN-a sa mandatom da štiti kategorije lica obuhvaćenih članovima nacrta Zakona za koje predlažemo promjene, UNHCR nudi svoje</p>	<p><u>Prihvata se – Obrazloženje:</u></p> <p>Član 3 mijenja se i glasi:</p> <p>- stranci koji imaju stalni ili privremeni boravak u Crnoj Gori i drugi u skladu sa definicijom u članu 8, stav 1, tačka 4 ovog zakona.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - stranci koji su stekli status stranca sa privremenim ili stalnim boravkom u Crnoj Gori ili čiji je zahtjev za status stranca i dalje u radu, uključujući one sa statusom raseljenog ili interno raseljenog lica, i stranci kojima je odobrena međunarodna ili privremena zaštita ili traže međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori; - lica bez državljanstva; - nedokumentovana lica ili lica sa neutvrđenim državljanstvom čije je uobičajeno mjesto boravka u Crnoj Gori, na nalin definisan u članu 8, stav 1, tačka 4 ovog zakona. <p>2) domaćinstva: 3) stanovi i druge nastanjene prostorije;</p>	<p>najbolje usluge Upravi za statistiku u uspostavljanju adekvatne metodologije za uključenje ovih lica u predstojeći popis i pružanje treninga popisivačima. Definisane kriterijuma za utvrđivanje „uobičajenog mjesta boravka“ za nedokumentovana lica, koje posebno predlažemo da budu obuhvaćena popisom, može biti ilustracija potrebe za uključenje UNHCR-a u pripremu metodologije, jer je nedostatak ličnih dokumenata onemogućio ova lica da budu registrovana od strane vladinih institucija</p>	<p>Detaljnija razrada ovog stava biće predmet Metodologije.</p>
<p>Član 8</p>		<p>UNHCR primjećuje da stav 1, tačka 1 ovog člana dobija smisao uz predlog UNHCR-a za uključenje lica bez državljanstva u član 3, stav 1, tačka 1, jer ova kategorija lica nije navedena u nacrtu Zakona.</p>	<p><u>Ne prihvata se – Obrazloženje</u></p> <p>Lica sa statusima dodatim u predlogu izmjena biće popisana u okviru svog mjesta stanovnaja koji nije institucionalan.</p>
<p>Član 21</p>	<p>Popis specifičnih grupa lica Uprava za statistiku, u saradnji sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, organizuje i sprovodi popisivanje stranaca koji su</p>		<p>Predlog i sugestija predlagača, koji se odnose na specifične grupe lica, biće razmatrana uz dodatne konsultacije sa nadležnim institucijama i organima.</p>

<p>stekli status stranca sa privremenim ili stalnim boravkom u Crnoj Gori ili čiji je zahtjev za status stranca i dalje u radu, uključujući one sa statusom raseljenog ili interno raseljenog lica, i stranaca kojima je odobrena međunarodna ili privremena zaštita ili traže međunarodnu zaštitu u Crnoj Gori, lica bez državljanstva i nedokumentovana lica ili lica sa neutvrđenim državljanstvom čije je uobičajeno mjesto boravka u Crnoj Gori, na nalin definisan u članu 8, stav 1, tačka 4 ovog zakona.</p> <p>Obuku popisivača, popisni material i odgovarajuća pravila za popisivanje lica iz stave 1 ovog člana obezbjeđuje Uprava za statistiku.</p> <p>Ministarstvo unutrašnjih poslova omogućiće Upravi za statistiku pristup neophodnim podacima o licima iz stave 1 ovog člana, uključujući identifikatore.</p>		
--	--	--

Mjesto i datum sačinjavanja izvještaja: Podgorica, 13.10.2021.godine

Naziv organizacione jedinice ministarstva koja je odgovorna za pripremu nacrtu zakona: Direktorat za ekonomsku politiku

Ministar: mr Milojko Spajić

